

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מחזור שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

יחידת תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

גלל הס"ת והיה בדעתו לברך ונזכרו שלא קרא רק ב' פסוקים חוזר וקורא בלא ברכה לפניו אבל אם כבר בירך ברכה אחרונה צריך לחזור ולברך לפניו ולהתחיל ממקום שהתחיל בקריאה הקודמת ועוד פסוק אחד עמו [ואם השנים שלפניו לא קראו רק ג' צריך הוא להשלים עד ארבעה פסוקים כדי שיהיה בצירוף עשרה פסוקים] ואפילו אם כבר קרא לאחד העולה אחריו ועלה לתיבה יעמוד שם אותו האחר עד שיברך זה שנית ויקרא הג' פסוקים וכנ"ל ויברך לאחריו ואח"כ יקרא זה שעלה אחריו ואם כבר התחיל השני לברך או שסיים כל הברכה ונזכרו יש לו להתחיל ממקום שהתחיל זה שלפניו [דהיינו אף שני הפסוקים הקודמים] ויסיים עוד פסוק ויברך לאחריה [וי"א שמלבד שני פסוקים הקודמין יקרא עוד שלשה פסוקים] והראשון יעמוד שם עד שיגמור זה ואח"כ יברך הראשון שקרא שני פסוקים ויקרא להלן ממקום שסיים זה [ואם הראשון ירד כבר מהתיבה ואח"כ נזכרו יכולין לקרות אף לאחר להשלים הקרואים השלשה]. בר"א בשלא היה כהן בכיהמ"ד וקראו ישראלים אבל אם קרה זה ככהן שקרא רק שני פסוקים ואח"כ בירך הלוי ואז נזכר שטעה הכהן ולא קרא רק שני פסוקים לא יתחיל הלוי אלא ממקום שפסק הכהן ויקרא מכאן ולהלן ג' פסוקים ולא יקרא השני פסוקים הראשונים שקרא הכהן ואחר הלוי יקרא שני ישראלים להשלים מגין הקרואים. ואם אירע בשבת וביו"ט שחרית שקראו לאחד מן העולים שני פסוקים ובירך לאחריה ונזכר שטעה י"א דבזה טוב יותר ששוב לא יקרא הוא בעצמו אלא יקראו אחר ויתחיל ממקום שהתחיל הראשון וישלימו ז' קרואים מלבד זה שקרא השני פסוקים וי"א דאף בשבת אין צריך לקרוא לאחר.

לא קרא רק ט' פסוקים מה דינו? אם לא קראו בין שלשתן אלא ט' פסוקים ג' לכל אחד אינם צריכים לחזור ולקרות. וי"א דעשרה הוא לעיכובא ובפחות מזה חוזר ומברך וקורא. וטוב שיקראו בצבור עכ"פ בלא ברכה עוד ג' פסוקים. אבל אם קראו פחות מט' שקראו כל אחד ג' פסוקים אלא שבס"ה לא היה כ"א שמונה פסוקים כגון שהשלישי קרא פסוק אחד מהשני שלפניו כו"ע צריך לחזור ולקרות אותו שקרא שלא כהוגן. ויש אומרים דיצא בדיעבד כיון שעכ"פ קראו כל אחד ג' פסוקים ותיבת צריכים לשון רבים לאו בדוקא הוא.

דילג בפר' פרה מה דינו? אם קרא פרשת פרה ופסק בהגר הגר בתוכם ובירך ברכה אחרונה חוזר ופותח ומתחיל מראש הפרשה עד תטמא עד הערב ומברך לפניו ולאחריה. ואם לא בירך אע"פ שגלל הס"ת חוזר וקורא את המותר בלא ברכה לפניו. ואם דילג איזה פסוק אינו חוזר אכן כ"ז דוקא אם דילג מהפסוקים שאינם מעיקר חובת היום [דהיינו עד לגר הגר בתוכם] אבל אם דילג מעיקר חובת היום חוזר.

האם מותר לחזור ולקרות לשני ממה שכבר קרא הראשון? הקורא בתורה ראשון וקרא השני מה שקרא הראשון אם הוסיף על מה שקרא הראשון ג' פסוקים או אפי' שנים במקום דלא אפשר משום דסליק ענינא אותו שני עולה מן המנין ואם לאו אינו עולה מהמנין חוץ מפרי החג. ודוקא דיעבד אבל לכתחלה אין כדאי שיקרא למפרע מהפסוקים הקודמים אפילו אם ירצה להוסיף עליהן כמה. אך יש נוהגין כפרשת בחקותי קורין לעולה תוכחה ג"פ קודם כדי להתחיל בדבר טוב אף שכבר קרא השלישי אותן הפסוקים.

מי קודם לעלות לתורה? בשבת ויו"ט ויום הכפורים קורים אחר הלוי ת"ח הממונין על הציבור ואחריהם ת"ח הראויים למנותם פרנסים על הציבור, ואח"כ בני ת"ח שאבותיהם ממונים על הציבור, ואח"כ ראשי כנסיות וכל העם ועכשיו נהגו שגדול הצבור הוא המסיים הסדרה. מצוה לקרות בי"ט אנשים המעמידים הקהלה לפיכך הם קודמין לכל אם אין שם ת"ח מופלג. וכ"ז מיירי במקומות שאין מוכרין המצות אלא שעומד הממונה וקורא לפי הכבוד אבל במקומות שמוכרין המצות ונופל המעות לצדיקה כל הקונה אותם יש לו רשות לכבד למי שירצה ומלבד שיקרא לכל אחד לפי כבודו שלא יבוא לידי מחלוקת גם יקרא החיובים שזה לא מכרו לו. במקום שנהגו שהפרנס הוא עולה אינו רשאי למחול לאחר שיקרא במקומו. מה שנהגין באיזה קהלות קטנות לקרוא לפי השנים ע"ה קודם לת"ח לאו שפיר עבדי ואיסורא הוא.

דילג פסוק אחד מה יעשה? אם דלג פסוק אחד ולא קראו אם הוא במנחה בשבת או בב' וה' וקרא יו"ד פסוקים בלא פסוק המדולג וכל אחד קרא ג' פסוקים ובין כולם היו עשרה אינו חוזר ואם לאו שקרא רק ט' פסוקים בין הכל חוזר ואם נזכר לאחר שכבר בירך ברכה אחרונה חוזר הוא ומברך לפניו וקורא פסוק זה עם עוד שני פסוקים ומברך לאחריה, ואם ע"י הדילוג קרא אחד פחות מג' פסוקים אפילו בדיעבד צריך לחזור ולקרות. אבל בשבת אפילו דילג פסוק אחד ואפילו מקצת מפסוק אחד ואפילו רק תיבה אחת ואפילו קראו ז' גברי בלא פסוק המדולג חוזר וקורא ומברך לפניו ולאחריה ויש להתחיל מתחלת אותו פסוק ולקרותו ושנים עמו כדין פסוק שלם ואפילו הפטיר והתפלל מוסף חוזר וקורא, ודוקא אם הדלוג היה ושנים עמו ואפילו הפטיר והתפלל מוסף חוזר וקורא, ודוקא אם הדלוג היה בעליות הראשונות אבל אם הדלוג היה בעליה שביעית וכ"ש בעליות הנוספות על מנין שבעה אין צריך לחזור ולברך ככוון משום פסוק המדולג ויתחיל המפטיר מפסוק המדולג עד סוף הפרשה.

דילג במפטיר מה דינו? פרשת המועדים דינם כמו מנחה בשבת ושני וחמישי. ודוקא אם קראו להחמשה גברי שלשה פסוקים לכל אחד כדין דאל"ה חוזר וקורא, וה"ה אם דילג איזה פסוק מהפסוקים שקורין בס"ת שניה למפטיר עבור חובת היום שאינו חוזר אם לא שחיסר עיקרן של הפסוקים לגמרי דהיינו בשבת שאירע בו יום א' דחוו"מ סוכות שקורין למפטיר ביום השני וביום השלישי והוא דילג וביום השלישי אע"פ שקרא וביום השני הוי כאלו לא קרא כלל מחובת היום, מיהו אם קרא וביום השלישי ודילג ולא קרא וביום השני אינו חוזר לקרות בברכה אלא פותח הס"ת וקורא אלו הפסוקים לפני הצבור בלא ברכה, ולפעמים אפילו אם דילג רק פסוק אחד ג"כ חוזר לקרות בברכה וכגון שבפסוק זה היה עיקרו של חובת היום [כגון שדילג במה שקורין למפטיר ביום א' של פסח מפסוק והקרבנם ולהלאה עד לכפר עליכם וביום א' של סוכות אם דילג איזה פסוק מוהקרבנם עד סוף הפרשה או שחיסר ביום א' של חוה"מ כשחל בשבת איזה פסוק שהוא מפרשת וביום השלישי].

לא קרא רק שני פסוקים מה דינו? אם קרא אחד ב' פסוקים אף שבין הכל קראו עשרה פסוקים צריך לחזור ולקרות וה"ה בשחרית בשבת אף אחר שקראו שבעה קרואים כדין אם אירע שקרא אחד אחר זה שני פסוקים נמי חוזר. ולענין ברכה לפניו אם עדיין לא בירך ברכה אחרונה אע"פ שכבר

דילג בפר' זכור פסוק אחד מפרשת עמלק האם יצא? **הגב' בענימך...** **הבנתא דיומא** **הבנתא דיומא** כל הזכויות שמורות וסודות המתייחסים גלי ושות' © מחברת התוספת

Sponsored By: **DollarPhone** **זכות הלימוד** **ללימוד שלחן ערוך אר"ח ועש משנה ברורה**

קראוהו קודם ברכת התורה האם יצא בזה? אם קראוהו לקרות בתורה קודם שיברך ברכת התורה לעצמו כבר נפטר מלכרך ברכת אשר בחר בנו כמו באהבה רבה ומ"מ לא דמי לגמרי לנפטר באהבה רבה דהתם יצא בזה גם ברכת אקב"ו לעסוק וגם הערב נא משא"כ הכא לא נפטר רק מברכת אשר בחר בנו לבד אבל איך צריך להשלים ויאמר אח"כ ברכת כהנים שרגילין לומר תמיד.

מה אוחזין בשעת הקריאה? הקורא בתורה צריך לאחוז בעמודי הספר תורה בשעת הברכה וכן בעת הקריאה. יש נוהגין לאחוז אז ביריעות עצמן ע"י מפה. אחר הקריאה מנהג לנשק הס"ת וכשנודמן לו רוק ירוק מן הצד ולא כנגד הס"ת ואח"כ ינשק ולא ינשק ואח"כ ירוק.

המתחיל לקרות באמצע מהיכן יתחיל? הקורא בתורה ונשתתק וכ"ש אם נשתתק תיכף לאחר הברכה קודם שהתחיל לקרות, העומד יתחיל ממקום שהתחיל הראשון ויברך בתחלה ובסוף ולא יוכל לסמוך על ברכה ראשונה שבירך הנשתתק וכשחוזר ומברך אינו חוזר לאמירת ברכו כ"א הברכה בלבד, אבל לא יתחיל ממקום שפסק הראשון ויברך לפנייהם ולאחרייהם וכ"ש אם יתחיל במקום שפסק הראשון ויברך אחרייהם לבד.

מהו נקרא הפסק בין הברכה להקריאה? העומד לקרות בתורה וברך ברכה שלפניה וקרא מקצת פסוקים ודבר דברי תורה או דברי חול לא הוי הפסק ואינו צריך לחזור ולברך. ואפילו הסיח דעתו מלקרות עוד ושוב נמלך וקורא להלן א"צ לחזור ולברך ויש חולקין וספק ברכות להקל ומ"מ נכון שהמברך יכוין תחלה בברכתו שאף שיסיח דעתו יחזור ויקרא על סמך ברכה זו ואעפ"כ לכתחלה אסור להפסיק באמצע הקריאה אף בלא היסח הדעת כלל. ואין חילוק בין שקרא פסוק אחד או כמה פסוקים אבל בלא קרא עדיין כלל אם הפסיק אפילו בד"ת צריך לחזור ולברך ואפילו שח מלה אחת אף אם יודע בבירור שלא הסיח דעתו, ואם שח לצורך הקריאה אין צריך לחזור ולברך ולכתחלה גם זה אסור ואין חילוק בין לשה"ק ללשון חול.

בירך על קריאה שאינו נכון וצריך לגלול הס"ת האם הוי הפסק? העולה לקרות בתורה והראו לו מקום שצריך לקרות וברך על התורה והתחיל לקרות או לא התחיל והזכירוהו שפרשה אחרת צריך לקרות וגלל הספר תורה למקום שצריך לקרות בו צריך לברך כשקורא את הפרשה הראויה לקרות ואין נ"מ בין אם המקום שהראו לו מתחלה היה פרשה אחרת לגמרי או אפילו באותו סדר אלא שצריך לגלול ממקום ראשון למקום זה, והמקיל שלא לחזור ולברך באם היה המקום שהראו לו באותו סדר של שבוע זו אף שצריך לגלול ממקום למקום אין מוחין בידו, ואם פרשה זו הראויה לו לקרות היה ג"כ מגולה לפניו בעת שהראו לו המקום הראשון א"צ לחזור ולברך ואפילו אם המקום שהראו לו מתחלה היה מסדר שבוע העבר ואין לחלק בין אם הפרשה הראויה היה בעמוד זה או בעמוד השני גם אין חילוק בין אם המקום שהראו לו היה למעלה והמקום הראוי לקרות הוא למטה או שהראו לו למטה והמקום הראוי לקרות היה למעלה בכל ענין א"צ לחזור ולברך אלא שאם הראו לו למטה והמקום הראוי הוא למעלה והוא חוזר למקום הראוי טוב שיקרא עד המקום שהראו לו בתחלה ועוד איזה פסוקים להלן.

כמה פעמים צריכין לעבור הסדרה קודם הקריאה? במקום שנהגו שהעולה עצמו קורא בקול רם אם לא סדר תחלה הפרשה פעמים שלש בינו לבין עצמו לא יעלה אע"פ שקראוהו לעלות, ובמקום שהחזן קורא הוא צריך לסדר תחלה. ודיעבד אם אין שם בביהכ"נ מי שסידר לעצמו מתחלה כדי שלא לבטל קריאה בצבור נוהגין להקל שיקרא אחד שיוודע לנגן הטעמים אע"פ שלא סידר וקוראין לפניו בלחש מתוך החומש. ומצוה מן המוכרח שגם העולה יסדר תחלה בינו לבין עצמו ובשנים מקרא שקרא בע"ש יוצא. מי שאינו יודע לקרות צריך למחות בידו שלא יעלה לספר תורה ואם יכול לקרות עם הש"ץ מלה במלה מתוך הכתב יש להקל. ומנהגנו להקל בכל גוונא.

למי אין קוראין בשם אביו? מי שאביו מומר לעבודת כוכבים קורין אותו בשם אבי אביו אבל לא בשמו לבד ומ"מ לא יאמר תארים על אביו רק יאמר בחפזון לבלי ירגישו העם. ודוקא באותה העיר אבל אם בא לעיר אחרת ושואל אותו הסגן אין נקרא לתורה יאמר שם אבי אביו. ואסופי ושתוקי קורין אותו בשם אבי אמו כשבאת אחת קודם שנאסף מן השוק ואמרה שהיא אמו וי"א דיש לקרותו בשם בן אברהם, ואם אינו יודע קורין אותו לכו"ע בשם אברהם כמו לגר. סומא נהגו להקל לקרותו ומ"מ לפרשת פרה ופרשת זכור נכון שלא לקרותן לכתחלה.

טעה בברכת התורה מה יעשה? כל הקורים מברכים לפנייה ולאחרייה ופותח הספר קודם שיברך. ורואה הפסוק שצריך להתחיל בו ואחר כך יברך ואי"צ לגלול הס"ת בשעת הברכה ולאחר שקרא גולל ומברך. ובשעה שמברך ברכה ראשונה יהפוך פניו לצד שמאלו וי"א דהפיכת פניו אינו נכון ויותר טוב להעצים עיניו שלא להסתכל בס"ת בשעת ברכה. אם טעה בברכת התורה ופתח אשר נתן לנו במקום אשר בחר אם נזכר קודם שאמר השם מהתחיתה יתחיל מאשר בחר בנו ואם כבר אמר בא"י אף שעדיין לא אמר נותן התורה יסיים אותה הברכה ולאחר הקריאה יאמר אשר בחר בנו. אם אמר ברכה הראשונה כראוי ובברכה השניה טעה והתחיל אשר בחר בנו אם נזכר טרם אמרו בא"י נותן התורה יתחיל מאשר נתן לנו אבל אם לא נזכר עד לאחר שאמר בא"י נותן התורה יתחיל מתחלת הברכה ואם נזכר לאחר בא"י קודם נותן התורה יאמר מיד אמ"ה אשר נתן לנו וכו'. יש נוהגין להשתחות בעת אמירת הברכה ועכ"פ לא ישחה גם בסוף הברכה.

האם צריכין לכסות הס"ת בין גברא לגברא? נהגו שהס"ת מגוללת בין גברא לגברא ולא סגי בכיסוי בעלמא ושוב א"צ כיסוי ורק בעת שאומרים קדיש אחר הקריאה יש לכסות וה"ה כל מקום שיש זמן ארוך כגון שמזמירין לחתן או שמאריכין במי שמברך.

אמר ברכו והברכות בקול רם האם יצא? אומר ברכו והברכות בקול רם והאומרים בלחש טועה. ובלחש נקרא כל דלית עשרה דצייתי וה"ה בקדיש יש ליזהר שלא לאומרו בלחש. וי"א שצריך לחזור ולברך בקול רם כדי שישמעו העם ויענו ברוך ה' המבורך לעולם ועד, אבל בברכות אינו מעכב בדיעבד אם בירך בלחש אבל לכתחלה בודאי מצוה לאומרו בקול רם. ואם לא שמעו הצבור את המברך אע"פ ששמעו החזן עונה לא יענו עמו אלא עונין אמן על דברי החזן.

האם צריכין לנשק הס"ת קודם שמברכין?
Sponsored By: DollarPhone
זכות הלימוד

הביתא דיומא
כל הזכויות שמורות
© המחלקה המסלול

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן קלט סעיף א
עד סימן קמא סעיף א

ו' טבת

■ מיהזור שיגה אחת ■

1 800 466-7593

www.HichusuDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיק בלי רשות

© מהגות המפעל

סדר של שבוע העבר

סדר של שבוע זו

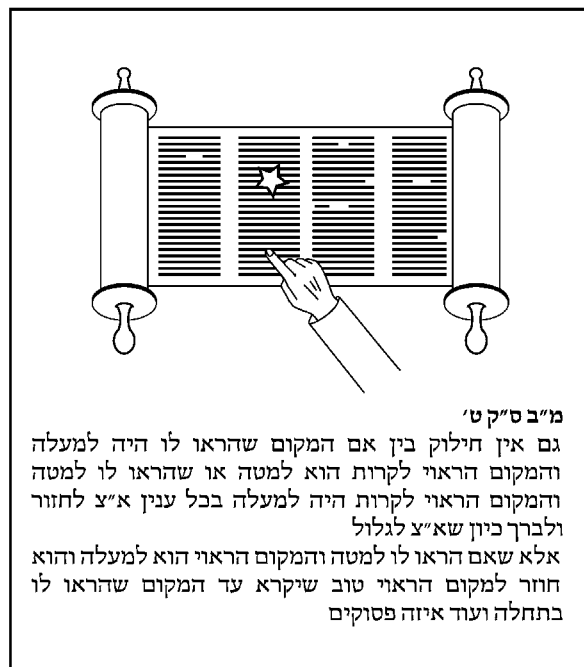
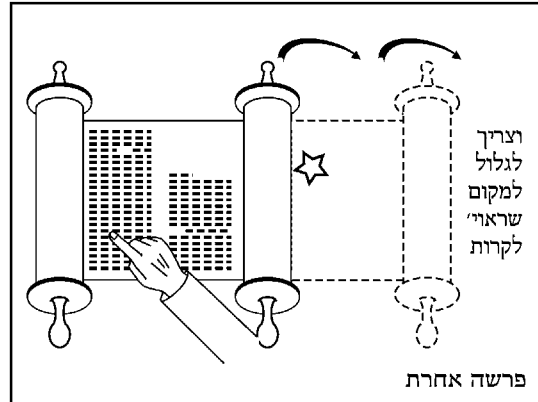
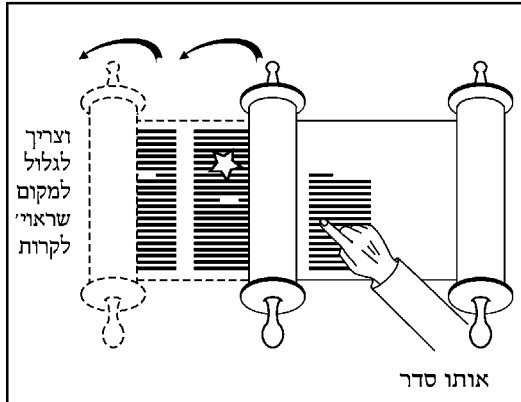
מקום הראוי לקרות

מקום שהראו לו מתחלה

סימן ק"מ מ"ב ס"ק ט'
וכתבו האחרונים וכו'...

ואין נפקא מנה בין אם המקום שהראו לו מתחילה היה פרשה אחרת לגמרי, או אפילו באותו סדר אלא שצריך לגלל ממקום ראשון למקום זה בכל זה צריך לחזור ולברך

לומד נכבדו! - הננו בזה להבהיר שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו להודיעינו מזה, ולזכות את הרבים, הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס

אם ברעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיעינו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויזקף לזכותו.

ציורים אלו הם בפירושו לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דיני סדר קריאת התורה וברכותיה - סימן קל"ט - ח"א

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
שצריך מתחילה לסדר בינו לבין עצמו - כדי שלא לבטל הקריאה בציבור (מ"ב א' ב')	אם לא סידר לא יעלה אפילו הוא מהדברים שמקצרים ימיו - ובדיעבד לא יבטל הקריאה אם אין בביהכ"נ מי שסידר לעצמו (מ"ב א' ב')	שתהי' בקי בהקריאה ואסמכוהו חכמים אקרא דכתיב ויספרה הכינה וגם חקרה - דנחשב בחשבון הסודר (מ"ב א' ג')	צריך מתחילה לסדר בינו לבין עצמו - ומצוה מן המוכרח שגם העולה יסדר ויצא בשנים מקרא שקרא ער"ש (ש"ע א')	לקרות בתורה (להיות בעל קורא)
בין דיכול לקרא לאחר (מ"ב ד')	למחבר אם אינו יודע לקרות ואפילו יכול לקרות עם הש"צ מלה במלה מתוך הכתב (מ"ב ד')	לפי מנהגו שקורין עם הארץ בוודאי אין להחמיר (מ"ב ד')	לרמ"א אם יכול לקרות מלה במלה עם הש"צ מתוך הכתב ולמחבר וגם שצריכין לו ככהן ולרמ"א המנהג להקל אפילו אינו יודע לקרות אפילו אות אחת (מ"ב ד')	לקרות לעלות לתורה מי שאינו יודע לקרות
דכאילו משעה שמונהו לש"צ הרשהו על כך - ולב"י עכשיו דהש"צ הקורא אי"כ כיון דהרשהו להיות ש"צ מהסתם לא קפדי אם יברך ג"כ - כיון שעומד שם (ש"ע ג' מ"ב ז' ח')	נהגו שהש"צ קורא בלי נטילת רשות ואפילו לרמ"א שנהגו לומר להחזן קודם לעלות אין צריך לקרותו בשמו (ש"ע ג' רמ"א ג')	שאין ראוי שיחלוק כבוד לעצמו ודלא ליתי לאנצווי שכל אדם יקדים עצמו (מ"ב ו')	אפילו ראש ביהכ"ע לא יקרא עד שאומרים לו קרא וב"ש שאר בני אדם ונהגו אפילו החזן (ש"ע ג' רמ"א ג')	ליטול רשות קודם שקורא
שלא לביישו רבים (רמ"א ג')	לא בשמו לבד (רמ"א ג')	שלא להזכיר שם אביו - חשש איבת המומר (רמ"א ג')	קוראים אותו בשם אבי אביו - ואם יש חשש איבת המומר קוראים אותו בשם אביו (רמ"א ג')	לקרות לעלות לתורה מי שאביו מומר לע"ז
דאין לומר שקר (מ"ב ט')	לא יאמר תוארים על אביו כגון חבר או מוריניו (מ"ב ט')	שלא לביישו רבים - שלא ירגישו העם שאינו אומך עליו תוארים - כיון דאינו מורגל אינו מתבייש (רמ"א ג' מ"ב ט')	באותו עיר קוראים אותו בשם אביו כמו שהרגל - ובחפזון - ובצורה אחרת יאמר לקרותו בשם אבי אביו (רמ"א ג' מ"ב ט')	לקרות לעלות לתורה מי שאביו מומר לע"ז והורגל לעלות בשם אביו
כמו לגר ע"ש הכתוב כי אב המון גוים נתתיך (מ"ב י"א)	קורין אותו בשם אברהם אם אין ידוע שם אבי אמו ולט"ז אפילו ידוע (רמ"א ג' מ"ב י')	דאין ידוע שם אביו	לאטופי ושתוקי ובאת אחת מן השוק קודם שנסוף אמרה שהיא אמו (רמ"א ג' מ"ב י')	לקרות לעלות לתורה בשם אבי אמו
שאסור לקרות אפילו אות אחת שלא מן הכתב - שבאמת לא נראה לרמ"א להקל רק העולם נהגו להקל ע"כ יחמיר בפ' דאורייתא (ש"ע ג' ש"ע י')	למחבר אינו קורא - ולרמ"א לא יקרא לכתחילה לפרשת פרה או זכור (ש"ע ג' מ"ב י"ג)	דלא קפדין על העולה דשומע כעונה (מ"ב י"ב)	לרמ"א ממהרי"ל עכשיו קורא סומא לפי המנהג שהש"צ קורא וכן נהגו (רמ"א ג' מ"ב י"ג)	סומא לעלות לתורה
דהאמצעיים יכולים לצאת בברכת הראשון והאחרון (מ"ב י"ד)	מדינא לא היה צריך לברך רק העולה ראשון ברכה ראשונה והעולה אחריו ברכה אחרונה (מ"ב י"ד)	משום הנכנסין והיוצאין באמצע הקריאה שלא ישמעו ברכת הפותח והחותר ויאמרו שקוראין בתורה בלי ברכה (מ"ב י"ד)	תקנו רבנן דכל הקורין מברכים לפניה ולאחריה כמו שנהוג היום (ש"ע ד' מ"ב י"ד)	הברכות כשעולה לתורה
שנתקנה משום כבוד הציבור (מ"ב ט"ו)	לאחריה ברכת אשר נתן לכ"ע מדוברין - ולפניה אם כבר בירך ברכת התורה ג"כ לכו"ע מדוברין (מ"ב ט"ו)	כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלוקינו	לפניה ברכת אשר בחר כשעדיין לא בירך ברכת התורה י"א שהוא דאורייתא (מ"ב ט"ו)	הברכות כשעולה לתורה מדאורייתא
דחשוב כבר נגמר הברכה כיון דאומר השם - שסומכין על הדיעות אין סדר לברכות משום חשש עור ברכה (ש"ע ט')	אם כבר אמר ברוך אתה ה' לא יחזור רק יסיים נתן התורה ולאחר הקריאה יאמר אשר בחר בנו (מ"ב ט"ז)	כיון דעדיין לא סיים הברכה בקל יכול לתקנו	אם נזכר קודם שאמר השם מהחתימה יתחיל אשר בחר בנו (מ"ב ט"ז)	טעה בברכת התורה ואמר אשר נתן לנו במקום אשר בחר בנו להתחיל
	אם נזכר אחר החתימה נתן התורה לא יתחיל או לומר מיד אשר נתן רק צריך להתחיל מתחילת הברכה (מ"ב ט"ז)		אם נזכר קודם שאמר השם מהחתימה יתחיל אשר בחר בנו ואם נזכר מיד אחר שאמר השם מהחתימה יאמר מיד אלקינו מלך העולם אשר נתן (מ"ב ט"ז)	טעה רק בברכה שלאחריה והתחיל אשר בחר בנו להתחיל באשר נתן לנו
		כדי שידע על מה הוא מברך (מ"ב ט"ז)	פותח הספר ורואה הפסוק שצריך להתחיל בו ואח"כ יברך (ש"ע ד')	קודם שמברך על התורה
משום טרחא דצבורא לא חשו שיאמר הברכות כתובות בתורה - דמראה עצמו כמברך על מידי אחרת (מ"ב י"ז י"ט)	אין צריך לגלול הספר תורה בשעת ברכתו - ולמ"ב הפיכת פנים אינו נכון (מ"ב י"ז י"ט)	שלא יהא נראה כמברך מן התורה - דהוא ימין הקב"ה העומד כנגדו - שלא להסתכל בס"ת בשעת ברכה (רמ"א ד' מ"ב י"ט)	לרמ"א יהפוך פניו אל הצד - ונראה לצד שמאלו - ולמ"ב יעצם עינו (רמ"א ד' מ"ב י"ט)	בשעה שמברך ברכה הראשונה
דאיכא טרחא דצבורא שיצטרכו להמתין עד שיחזור ויפתח לא חששו שמה יאמרו ברכות כתובות בתורה (מ"ב י"ז)	בברכה ראשונה (מ"ב י"ז)	שאין כבוד לתורה שתהא פתיחה ותמתין עד שיבא אחר ואין טרחא דצבורא דממילא צריך לגלול הספר תורה בין גברא לגברא חששו שמה יאמרו ברכות כתובות בתורה - דס"ל דרק ליכא חיוב לגלול (מ"ב י"ז כיב באה"ל ורואה)	גולל קודם שמברך ברכה אחרונה - ויש נשקומות שגוללים גם בברכה ראשונה (ש"ע ד' מ"ב י"ז באה"ל ורואה)	לגלול הס"ת בשעה שמברך על התורה
דאז יהיה נראה כאלו מוסיף על השחיות שתקנו חכמים (מ"ב י"ט)	עב"פ לא ישחה גם בסוף הברכה (מ"ב י"ט)	משום כתוב התורה (מ"ב י"ט)	יש נוהגים לשחות ולהשתחות בעת אמירת הברכה (מ"ב י"ט)	לשחות ולהשתחות בעת אמירת הברכה

הטבלאות אלו הם בפרושי לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הגנו זה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דיני סדר קריאת התורה וברכותיה - סימן קל"ט - ח"ב

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
דכיסויי הוי טרחא יתירא (מ"ב כ"א)	לפי המנהג לגלול אין צריך כיסוי בין גברא לגברא (מ"ב כ"א)	במקום שיהיה הס"ת מגוללת - דאז מסתלק מן הקריאה (מ"ב כ"א)	נהגו לכסות בין גברא לגברא - ואם גולל בין גברא לגברא יש לכסות אחר הקריאה בעת שאומרים קדיש או כל שיש זמן ארוך כמזמרים לחתן או מי שברך (רמ"א ה' מ"ב כ"א)	לכסות הכתב בסודר
כדין דבר שבקדושה דאינו פחות מעשרה (מ"ב כ"ד)	לא יאמר בלחש כל דלית עשרה דציתי (מ"ב כ"ד)	כדי שישמעו העם ויענו ברוך ה' המבורך לעולם ועד (רמ"א ו')	אומר ברכו בקול רם וי"א שאם אמרה בלחש צריך לחזור ולברך בקול רם (שו"ע ו' מ"ב כ"ה)	האמירת ברכו בקול
(באה"ל והברכות)	הברכות אינו מעכב אם אומר בלחש (מ"ב כ"ה)	כדי שיוכלו כל העם לענות אמן ושלא לגזול המצות והעיקר הברכות נתקן לציבור (מ"ב כ"ג באה"ל והברכות)	לכתחילה מצוה לאמרו בקול רם (מ"ב כ"ה באה"ל והברכות)	האמירת הברכות על התורה בקול
	לא יענו עם החזן ברוך (רמ"א ו')	על האמירת החזן ברוך (רמ"א ו')	עונים אמן אם שמעו החזן עונה ברוך (רמ"א ו')	לא שמעו הציבור האמירת ברכו
	לא יענה ברוך אם שמע מהחזן לבד כשעונה ברוך (מ"ב כ"ז)		עונה ברוך עם הציבור אם שמע הציבור האומרת ברוך - ויענה אמן אם שמע רק החזן כשעונה ברוך (מ"ב כ"ז)	לא שמע אחד מהציבור האמירת ברכו
דאמירת הכרוך ה' המבורך הוא במקום אמן (ס' נ"ז מ"ב ד')	לא יענה החזן אמן אחר האמירת הציבור ברוך ה' המבורך (נ"ז מ"ב ד')	כדי לכלל המברך עצמו בכלל המברכים (שו"ע ז')	אחר שענו העם ברוך ה' המבורך (שו"ע ז')	האמירת החזן ברוך ה' המבורך
דכבר אמרו ברוך ה' ולמה יאמר פעם שני אמן - די"א דאין צריכין לענות (ס' נ"ז מ"ב ד')	י"א דאין צריכין לומר והחיי אדם הכריע דעכ"פ במקום שאסור להפסיק לא יענה (ס' נ"ז מ"ב ד')	לענות על ברכת החזן	י"א דיאמרו והחיי אדם הכריע דרשות לענות אמן (ס' נ"ז מ"ב ד')	אמירת הציבור אמן אחר אמירת ברוך ה' של החזן
שלא יהיה הברכה הראשונה בכדי (מ"ב ל')	יראה לקרא עכ"פ פסוק כגון יברך דרך הליכו לספר תורה (מ"ב ל')	דמשום כבוד התורה נתקנה כקורא בציבור (שו"ע ח')	צריך לחזור ולברך אשר בחר בנו (שו"ע ח')	לחזור ולקרות ברכת התורה אם קראוהו יתכף לקרות בתורה
שאינו בכלל ברכת אשר בחר	ברכות לעסוק בדברי תורה לא נפטרו (מ"ב ל"ב)	ע"י ברכת אשר בחר שבירך על התורה כמו בברכת אהבה רבה (שו"ע ט')	ברכת אשר בחר נפטר (שו"ע ט')	לפטור ברכת התורה אם קראוהו לקרות בתורה קודם שבירך ברה"ת
	מנהגנו לומר חיי עולם (מ"ב ל"ג)	זו תורה שבכתב - הוא תורה שבעל פה ע"ש וכמתמרות נטועים (שו"ע מ"ד ל"ג)	תורת אמת - וחיי העולם נטע בתוכנו (שו"ע י')	ברכה אחרונה אשר נתן לנו
		סמכו המנהג על מה שנאמר ביהושע לא ימוש ס"ת הזה מפ"ך חזק ואמץ (רמ"א י"א)	צריך לאחוז בעמודי ספר תורה בשעת ברכה והקריאה ויש נוהגים בעת הקריאה לאחוז ביריעות עצמן (שו"ע י"א מ"ב ל"ה)	לאחוז בס"ת בשעת ברכה והקריאה
בזיון לספר תורה	לא ינשק ואח"כ ירוק (מ"ב ל"ה)		המנהג אחר הקריאה (מ"ב ל"ה)	לנשק הספר תורה
דאסור (מ"ב ל"ה)	לא ירוק נגד הס"ת (מ"ב ל"ה)	כבוד ס"ת	ירוק מן הצד של הספר תורה ורק קודם שמשקס הס"ת (מ"ב ל"ה)	כשנזדמן לו רק
		ע"ש לא ימוש הס"ת הזה מפ"ך חזק ואמץ (רמ"א י')	נהגו לומר כל פעם שמסיים לקרות בתורה (רמ"א י')	האמירת חזק

באיזה דרך עולין ויורדין מהס"ת? העולה למגדל עולה בפתח שהוא לו בדרך קצרה ממקומו וירד מהמגדל בדרך אחר שהוא לו בדרך ארוכה עד מקומו, ואם ב' הדרכים שווים עולה בפתח שהוא לו בדרך ימין ויורד בפתח שכנגדו. ולא ירד עד שעלה כבר הראוי לקרות אחריו והמנהג להמתין עד שמתחיל השני הברכה והמדקדקים חוששים שברוך לא יוכלו לשמוע הקריאה כהוגן לכן ממתניין עד שיסיים השני ויורדים בין גברא לגברא. והחזן כשמוליך התיבה להס"ת אפשר דלעולם עולה בדרך ימין אפילו אם היא דרך ארוכה ובמקומותינו שהבימה עומד תמיד באמצע נגד אה"ק בודאי עולה בדרך ימין. מי שקורין אותו לעלות לתורה יש לו לילך בזריזות מיד וכשיוורד מן הבימה ילך בנחת ולא ירוץ.

טעה באמצע הקריאה האם צריך לחזור? קרא וטעה אפילו בדקדוק אות אחת מחזירין אותו בין כשהוא עומד עדיין בפסוק זה ובין שכבר גמר הפרשה ואפילו בירך לאחריה נמי העולה אחריו חוזר לאותו פסוק וקורא ממנו ולהלן עד סוף הפרשה ועוד שלשה פסוקים מפרשה שאחריה. ודוקא בשינוי שמשנתה ע"י זה הענין אבל אם טעה בנגינת הטעם או בניקוד או אם חיסר או הוסיף איזה אות במקום שאין הענין משתנה ע"י אין מחזירין אותו אבל גוערין בו. ובניקוד נמי אם אירע שהענין נשתנה ע"י כגון יעשה בפת"ח קרא יעשה בציר"י או להיפוך וכל כיוצא בזה שהענין משתנה בודאי מחזירין אותו גם בניקוד, וה"ה בנגינת הטעמים כשהענין משתנה ע"י כגון שקרא משרת במקום מפסיק מחזירין אותו.

אין להם בעל קורא מה יעשו? ישוב שיש שם מנין ואין מי שיוודע לקרות בתורה כהלכתה בדקדוק ובטעמים אפ"ה יקראו בתורה בברכה כהלכתה כלי נגון הטעמים ואפילו אם אין שם מי שיוודע כלל ובודאי יטעו גם בכמה טעויות שהענין משתנה ע"י אפ"ה התירו להם לקרות ובברכה וי"א דכיון שיטעו בטעויות שמשנתה הענין ואין שם יודע שיוכל להחזיר הקורא מטעותו אין מברכין בתורה ואין מפטירין בנביא ויש לקרות בלא ברכה. ואם יש שם מי שיוודע עכ"פ לקרות הטעמים מתוך החומש יקרא זה מתוך החומש לפני האיש הקורא בס"ת להורות הדרך בנקודות וטעמים כראוי והקורא מתוך החומש לא יקרא בקול רם רק כדי שיהא נשמע להקורא מתוך הס"ת.

יצאו מקצת אנשים באמצע הקריאה מה יעשו? אין קורין בתורה בפחות מעשרה גדולים בני חורין ואם התחילו בעשרה ויצאו מקצתן גומרים. ואם התחיל רק ברכו לבר לא הוי התחלה בזה. ובנשתיירו רובן דהיינו ששה סגי ולא בעינן רובא דמנכר ועל היוצאין נאמר ועוזבי ה' יכלו ואף בין גברא לגברא אסור וכי מותר לצאת בין גברא לגברא היינו דוקא בנשאר עשרה. בחול כל השלשה וביו"ט חמשה ובשבת כל השבעה קרואים אבל לא יוסיפו על זה ואומרים קדיש שאחר הקריאה אבל למפטיר לא יקרא וכ"ש שלא יפטיר אח"כ בנביא וי"א שמ"מ טוב לומר הפטרה בנביא בלא ברכותיה. ובהפטרה נמי דינא הכי דאם התחילו ברכות של הפטרה בעשרה ויצאו מקצתן גומרין לומר הפטרה עם ברכותיה שאחר כך.

אין להם ס"ת מה יעשו? בחומשים שלנו אפילו כל ה' ספרים ביחד אין לברך עליהם ובמקום שיש ס"ת ואין ש"ץ הבקי בנגינה בעל פה נוהגים שאחד קורא מהחומש בלחש והש"ץ קורא אחריו מס"ת הכשר. ובישוב שאין להם ס"ת נכון לקרות בחומשין בלא ברכה ולא יקרא להעולים בשם כמו שהמנהג לס"ת אלא הש"ץ יקרא הכל בקול רם לפניהם.

מי ועל מה מותר לסמוך בשעת הקריאה? צריך לקרות הקריאה שקורין בצבור מעומד ואפילו לסמוך עצמו לכותל או לעמוד אפי' סמיכה קצת שאם ינטל אותו דבר לא יפול אלא אם כן הוא בעל בשר או חולה או זקן הרבה שקשה לו עמידה בלי סמיכה אך יזהר שיסמוך קצת ולא יסמוך כ"כ עד שאם ינטל אותו דבר יפול ואם א"א לו לסמוך כ"א בענין זה והוא צריך סעד לתומכו מותר גם בזה אך לא ישען על המפה שעל השלחן אלא על השלחן עצמו. וכן החזן הקורא והסגן שעומד אצל הס"ת צריך לעמוד עם הקורא. ובדיעבד שקראה מיושב יצא ואי"צ לחזור ולקרות. וכשהס"ת ארוכה וגדולה הרבה והקורא שצריך לקרות מתוך הכתב וכן העולה שצריך לראות בס"ת מה שמקרא לפניו ולקרות אחריו בלחש וא"א להם לראות בראש הדף אם לא כששוחזין עצמם סמוך לס"ת ועי"ז בא לידי סמיכה על השלחן יש להתיר אך יזהר שאחר שיקרא השורות העליונות מראש העמוד ויגיע בחצי העמוד או קרוב לו שאפשר לו לראות היטב בלי סמיכה יזקוף משחייתו כדי שלא יצטרך להיות סמוך כלל. וכן בסגן שעי"פ רוב עבודתו הוא שהוא אוחד ביד העשוי מכסף להורות לפני הקורא באיזה שורה ותיבה שהוא עומד עתה ולפעמים א"א לו כ"א כששוחה עצמו וסומך על השלחן מותר.

האם העולה צריך ג"כ לקרות? לא יקראו שנים אלא העולה קורא וש"צ שותק מיהו אם העולה טועה בנקודות או בטעמים מסייעו בלחש או ש"צ קורא כמנהגנו עכשיו שלעולם הש"ץ קורא אפילו כשהעולה הוא בקי והעולה לא יקרא בקול רם ומ"מ צריך הוא לקרות עם הש"צ מתוך הכתב כדי שלא תהא ברכתו לבטלה אלא שצריך לקרות בנחת שלא ישמיע לאזניו ואפילו משמיע לאזניו ליכא למיחש.

כמה אנשים צריכין לעמוד אצל הספר תורה? אם ש"צ רוצה לברך לעצמו ולקרות צריך שיעמוד אחר אצלו. נוהגין שהגבאי או הקונה המצות עומד אצל ס"ת וזה נקרא סגן כדי שיהיה ג' הסגן והקורא והעולה, ואינו מן המובחר שיעמוד החזן יחידי לפני התיבה אלא שיעמדו עמו אחד לימינו ואחד לשמאלו.

מתי מותר להתחיל הקריאה? אין הצבור רשאים לענות אמן עד שתכלה ברכה מפי הקורא ואין הקורא רשאי לקרות בתורה עד שיכלה אמן מפי הצבור ואפילו יש אנשים שמאריכין באמן צריך להמתין עליהם. המנהג שהקורא עונה אמן עם הצבור בקול רם וממשיך בו קצת יותר מן הצבור בכדי שיבינו שמתחיל לקרות ויטו אוזן לשמוע ומתחיל לקרות מיד וטוב שיפסיק קצת בין אמן להתחלת הקריאה.

מהו לקרות קרובים זא"ז? יכולים לקרות ב' אחים זה אחר זה והבן אחר האב וע"כ אם קראוהו וכבר עלה לא ירד אך לכתחלה אין מניחים לקרות משום עין הרע. ואין נ"מ בין אחים מן האב או מן האם ואפילו אומרים שאין מקפידים על עין הרע ויש שמחמירין אפילו אב עם בן בנו ובמקום הצורך יש להתיר עם בן בנו. ואפי' אם א' הוא השביעי וא' הוא המפטיר אף שמפסיקין בקדיש בינתיים לא יקראו השני בשמו, לאפוקי מקום שנוהגים שלא לקרות המפטיר בשמו רק סתם יעמוד מפטיר כיון שאין פורטין את שמו מותר אפילו שני אחים זה אחר זה או אב ובנו ודוקא במקום שנוהגין כן אבל לעשות כן במקום שנוהגין לקרות בשם לא, וכן אם המנהג שלא לקרות בשם הוא בשביעי מותר לקרותן בששי ושביעי. וכ"ז דוקא בשבת שאין מוציאין ס"ת אחרת למפטיר אבל אם מוציאין ס"ת אחרת מותר וכן אם המפטיר אינו בר מצוה עדיין מותר.

בעל קורא שאמר השם אדני בפתח נז"ן האם צריך לחזור?

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

ללימוד שלחן ערוך אורח
עט משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיק גיל רשות
© המחלקת המסגל

על איזה טעותים אין מוציאין ס"ת אחרת? הסירות ויתרות כגון ווי"ן או יודי"ן מלאים או חסרים שלא נשתנה בהם הענין והמבטא כגון במקום שהיה צריך לכתוב אבותינו מלא וי"ו ונמצא חסר או להיפוך וכן במקום שהיה צריך לכתוב מלא ביו"ד שימושית ונמצא חסר או להיפוך וכן אם נמצא חסר הנקודות שיש בס"ת לפעמים כמו איה שרה אשתך דוירא וכיוצא בו בכל אלו אין להוציא אחרת וה"ה אותיות גדולות וקטנות שנמסרו במסורה או עייני"ן הפוכות או פאי"ן כפופות וכה"ג אין להוציא אחרת. אותיות ותיבות שנמחקו קצת אם רישומן ניכר שתינוק דלא חכים ולא טיפש יכול לקרותן א"צ להוציא אחרת [ואפילו לכתחלה מותר] אבל אם הוסר הדיו השחור ונשאר מראה אדמדם פסול ואם הוא מחמת יושן אין להחמיר בזה. נקדעו התפירות שבין יריעה ליריעה אפילו נקדע הרוב ועדיין מחוברת בחמש או בשש תפירות של קיימא כשר אבל בפחות מזה יש להוציא אחרת.

נמצא אות אחת דבוק לחבירו מה דינו? אם בשעת הקריאה נמצא אות אחד דבוק לחבירו אם הדביקות הוא בכל אורך האות או שנשתנה צורת האות ע"י הדביקות או שטעה וכתב דל"ת במקום רי"ש או כ"י במקום כ"ף צריך להוציא אחרת ואפילו אם ע"י דבוק זה לא נתקלקל אות השורש רק אות השימוש כגון וי"ו או יו"ד המשמשת אם אין שם דבק באורך האות רק מעט ולא נשתנה צורת האותיות וניכרים היטב לכתחלה אין להוציא ס"ת זו לקרות בה כ"ז שלא גררו הדבק ואם לא נודע והוציא ס"ת ונמצא בשעת קריאה אם הדביקות בסוף האות שאם יגררו הדבק לבד יהיה חוזר להכשירו אזי בחול שאפשר לגרר ונקל לעשותו אף בשעת קריאה יש לגרר ויקרא להלן ואם אין שם מי שיכול לגרר בקל ובלי הפסד וקלקול ויש טורח צבור לחזור אחר מי שייגררו במתוך או אם אירע בשבת שא"א לגרור מותר לקרות בו כך, ואם הדביקות הוא בתחלת כתיבת האות או באמצעה שממקום הדביקות ולהלן נכתב בפסול יש להוציא אחרת אף דלא נשתנה צורת האות ע"י ויש מקילין שא"צ להוציא אחרת אף באופן זה ובשעת הדחק שאין שם אחרת וצריך שהות להביא ממקום אחר ס"ת כשרה יש לסמוך ע"ז לגמור הקריאה בס"ת זו. כל מקום שהוזכר בהלכות ס"ת שהוא פסול ודאי יש להוציא אחרת ודבר שהוא מחלוקת הפוסקים יש להקל לענין קריאת התורה שלא להוציא אחרת.

אין להם ס"ת אחרת מה יעשו? בשעת הדחק שאין לצבור רק ס"ת פסול ואין שם מי שיכול לתקנו לכתחלה לא יוציאו אפילו לחובת היום אמנם אם התחילו לקרות ואח"כ נמצא בה טעות ואין שם ס"ת אחרת זולתה י"א דגומדין ז' קרואים ומברכין לפניה ולאחריה רק המפטייר יהיה השביעי והקדיש יאמרו אחר ההפטרה וי"א דישלים עם העולה הזה שנמצא אצלו הטעות הפרשה שלו ולא יברך ברכה אחרונה רק יעמוד שם והש"ץ יקרא לעולים אחרים עד תשלום ז' עולים ולא יברכו כלל רק הש"ץ יקרא לכל אחד פרשה שלו עד גמר הסדרה וזה העולה שנמצא הטעות בקריאה שלו העומד שם לא יסיח דעתו ויקרא בלחש עמהם ובגמר הסדרה יברך הוא ברכה האחרונה והוא יאמר גם כן ההפטרה בנביא בברכותיה ויש מי שכתב שיאמר ההפטרה בלי ברכות. ואם נמצא הטעות בשלישי או בשאר העולין אחר סיום קריאתן שבירכו ברכה אחרונה ואין שם ס"ת אחרת זולתה יקרא הקורא שאר הפרשיות עד גמר הסדרה בלא ברכה.

ספר תורה שנמצא בה פסול האם מוציאין ס"ת אחרת? ספר תורה שחסר תיבה אחת או אות אחת או שנמצא בה טעות לכתחלה אין להוציאה ולברך עליה אפילו במקום שאין לו אחרת אך אם נמצא הטעות אחר שכבר קראו הסדרה עלתה להם הקריאה ואין צריך להוציא ס"ת אחרת. וה"ה אם נמצא הטעות בין גברי לגברי ועדיין לא השלימו הז' קרואים לענין מה שכבר קראו יצאו בדעיבד אך לקרות בה עוד אסור ומוציאין אחרת ומתחילין ממקום שפסקו הקריאה וה"ה אפילו לא נודע להם הטעות עד אחר שקראו אחר הטעות ג' או ד' פסוקים ג"כ אין מתחילין אלא ממקום שפסקו ומשלימין הקרואים עם אותם הראשונים שקראו במוטעת ויכולין גם להוסיף הוספות [ומ"מ אם אפשר טוב יותר שיקראו ז' קרואים בס"ת שהוציאו].

נמצא בו פסול באמצע קריאתו האם מוציאין ס"ת אחרת? אם באמצע קריאתו מצאו טעות אם לא קרא עדיין רק שני פסוקים או אפילו קרא ג"פ אך שא"א להפסיק שם כגון שהוא ב"פ סמוך לפרשה וכיו"ב לא יברך ברכה אחרונה אלא יוציא אחרת ויגמור קריאתו שמה ויברך ברכה אחרונה אבל אם כבר קרא ג"פ והוא במקום שאפשר להפסיק שם יברך ברכה אחרונה על הפסולה ואח"כ יוציא אחרת. נוהגין שלא להוציא ס"ת אחרת כשביל מפטייר והקדיש יאמר לאחר ברכות ההפטרה האחרונות ואם לא נודע הטעות עד לאחר שאמרו קדיש יקרא למפטייר בס"ת זו ג"פ בלא ברכה ולא יאמר קדיש עוד הפעם לאחר ההפטרה. ואם נמצא הטעות באמצע קריאת השביעי אם לא קרא עדיין ג"פ גומר קריאתו בספר הכשר ואם כבר קרא ג"פ בשביעי וה"ה באחרון פוסק ומברך ויקרא לאחר בס"ת כשר ממקום שפסק והלאה. ואם נמצא הטעות לאחר שקראו שבעה וכבר בירך באחרונה ועדיין לא קראו כל הסדרה לכו"ע צריך להוציא אחרת ויקרא בשניה בברכה ויכולין להוסיף כשאר שבתות. אם נמצא טעות בס"ת בשעת קריאת המפטייר בשבת יגמור קריאתו ולא יברך אחריה וכל זה לענין מפטייר של שבת אבל בהפטרת יו"ט או של ארבע פרשיות וכיוצא ונמצא בו טעות יש להוציא אחרת כמו אם היה טעות בקריאת סדרה של שבת.

על איזה טעותים מוציאין ס"ת אחרת? הא דמוציאין אחר דוקא שנמצא טעות גמור כגון שהיה חסר או יתר תיבה או אות אחת או שהיה קרי במקום כתיב או פתוחה במקום סתומה או להיפוך וכן אם כתב פתוחה או סתומה במקום שא"צ או שחיסרה או אם נמצא שתי תיבות שלא הרחיק כראוי עד שתינוק דלא חכים ולא טיפש קורא כתיבה אחת או להיפוך שהרחיק באמצע התיבה עד שנראה לתינוק הנ"ל כשתי תיבות או כדרלעמר פדחצור אליצור עמינדב וכהנה שמקובל בידנו שתיבה אחת היא אם נמצא בשתי שיטות צריך להוציא אחרת. טעות שנשתנה במבטא אף שלא נשתנה הענין כגון כבש שהיה כתוב במקום כשב או שלמה שמלה צריך להוציא אחרת וכן ה"ה אם כתב מגרשיהן במקום מגרשיהם וכן אם כתב רחבה במקום רחבו וכן בפסוק והנה תומים בבטנה אם כתב תומים מלא באלף תאומים וכן בתיבת ונחנו מה אם כתב ואנחנו מה, וה"ה אם נשתנה הענין ע"י אע"ג שלא נשתנה במבטא כגון בתיבת ונמצה דמו כתב ונמצא דמו או בתיבת מאן יבמי שהוא שרש מיאון כתב מאין ביו"ד וכן כל כיוצא בזה צריך להוציא אחרת.

נמצא טעות הפוסל בס"ת באמצע הקריאה ואין להם ס"ת אחרת מה יעשו? **הנה בענינך...**

Sponsored By: **DollarPhone** **זכות הלימוד**

הבנתא דיומא ללימוד שליון עירון אר"ו עש משנה ברורה כל הזכויות שמורות ואסור להעתיק גיל רשות © המחלת המסגל

הבימה. ובעת שנרשאים אותה חייב לעמוד לפניה עד שתתכסה מעיניו או עד שיגיעו המוליכה למקומה ואפי' סמיכה על איזה דבר אסור. באמירת ברכו וענית ברוך ה' הלע"ו צריכין לעמוד. וראוי להדר ולעמוד בשעת הקריאה ומי שהוא איש חלש יש לו לישיב ובין גברא לגברא לכו"ע שרי לישיב.

באיזה אופן מותר לאחוז בס"ת? אסור לאחוז אפילו נגיעה בעלמא ס"ת ערום בלא מטפחת וע"כ בעת שגוללים הס"ת קודם קריאה או בשעת הגבהה שכדי להשוות היריעה אוחזים בראשי היריעות כדי שיהיה שוה מבחוץ צריך הפסקת טלית או מטפחת להפסיק בין ידיו ליריעות הס"ת, ובעמודי הס"ת יכול לאחוז בלא מטפחת. וכ"ז דוקא כשאין צורך אבל כשיש צורך לתיקון הס"ת היכא דלא אפשר רשאי ומ"מ טוב שיטול ידיו תחלה אבל כשאין צורך אפילו בנטילת ידים יש להחמיר. וטוב להחמיר גם בשאר כתבי קודש אם לא נטל ידיו ודוקא כשכתובים אשורית על הקלף ובדיו כס"ת אבל ספרים שלנו שאין נכתבים באופן זה לכו"ע מותר ואפילו קודם נטילה ודוקא בסתם ידים אבל כשידע שנגע במקום הטינופת יש להחמיר, ובס"ת אפי' בנט"י אסור.

מי מגביה הס"ת? גדול שבביהכ"נ גוללו אע"פ שלא קרא בתורה ועכשיו נהגו שלא לדקדק ומכבדים אף לאנשים בינונים משום דרכי שלום. ואם יש שני יא"צ ביום אחד ואחד עלה לתורה יש לכבד השני בהגבהה. ומצות גלילה נהגו לכבד אף לקטנים שיש בהם דעת להבחין ענין דבר שבקדושה. אין הסגן רשאי לכבד במצות הגבהה למי שידיו רותתין הרבה או לזקן ותש כח שידוע שהוא מגביהו לשכת מיד וגם האיש ההוא צריך למנוע נפשו מזה. ורגילים לקנותו בדמים יקרים והוא קודם להגדול ואם לא נמצא בביהכ"נ מי שקנה והגבאים מכבדים להישר בעיניהם בודאי ראוי לכבד לגדול. ונהגין למכור הוצאות והכנסות.

מאיזה מין צריך לעשות המפה להס"ת? י"א אם המעיל בצד אחד פשתן וכצד אחד משי צריך להפך המשי לצד הספר ולגלול ולא נהגו כן מ"מ לכתחלה טוב לנהוג כן ובעל נפש יעשה מפה משני צדדים בשוה ואף שפשתן באמצע נמי שרי. מפות ומטפחות וכן הפרוסות על השלחן אסור מכלאים אבל פרוכות ומה שמניחין בארון ואין יוצא עם הס"ת מותר של כלאים. ואין לגלול במפה הקרועה וה"ה המעיל שעליה ואפילו הן חדשים אם יש לו אחר.

האם מותר לעשות מפות מצרכי הדיוט? אין לעשות מפות לס"ת וה"ה לכל תשמישי קדושה מדברים ישנים שנעשו בהם דבר אחר לצורך הדיוט ואם עדיין לא נשתמש בהן שרי ועכ"פ אין למחות בידו, אבל לתשמישי מצוה כגון כיס לטלית מותר וי"א דאפילו טלית עצמו מותר מיהו מתשמיש מגונה כגון מכנסים וכדומה אין לעשות. ובדיעבד בכ"ז אם עשאן אין לאסור ועכ"פ אם עשאו ונשתמש בהן לקדושה אסור להוריד ולעשות מהן תשמיש דתשמיש. ודוקא תשמיש קדושה אסור אבל תשמיש דתשמיש שרי ויש מחמירין וביצורף עוד סניף אין להחמיר בזה. ודוקא כמות שהן אסור להשתמש בהן לקדושה אבל אם שינה צורתן ועשה מהן דבר אחר שרי.

האם מותר לקרות לתורה אדם אחד ב' פעמים? אין קורין לאדם אחד בשני ספרי תורה בין בענין אחד ובין בשני ענינים כגון בשבת ר"ח או ביו"ט דדינא הוא שקורין למפטיר בספר אחר הנגלל מכבר ומוכן לאותו מקום כדי שלא יצטרכו לגלול בצבור את הספר ראשון אין לקרות למי שעלה באחרונה שיעלה הוא ג"כ למפטיר בספר השני אפילו אין שם אחר שידוע להפטיר אלא יגללו הס"ת ראשונה עד שיגיעו לשם. ואם יצו לקרות למפטיר מהקוראים שקודם האחרון יש מתירין ויש אוסרין ואך בשמחת תורה יש להקל לקרות לחתן בראשית מי שעלה כבר בס"ת ראשונה. ובשלשה גברי בשלשה ספרים כגון ר"ח טבת שחל להיות בשבת ליכא משום פגם אפי' בענין אחד וה"ה תרי גברי בתרי ספרים. ואם ירצה הראשון מהשלשה לקרות בס"ת שלישיית למפטיר תליא כפלוגתא הג"ל.

אמתי מותר לצאת בשעת קריה"ת? אסור לצאת ולהניח ס"ת כשהוא פתוח ואפילו איכא עשרה דצייתי לס"ת זולתו וגם הוא כבר שמע קה"ת בעשרה אבל בין גברא לגברא מותר והוא כשנשארו עשרה בביהכ"נ וכבר שמע קה"ת או שדעתו לבוא מיד וגם זה אינו מותר כ"א כשהוא לצורך גדול.

האם מותר ללמוד בין גברא לגברא? משעה שנפתח הס"ת אפילו לא התחיל עדיין הקורא לקרות אסור לספר אפילו בד"ת וכן לפרש דבר תורה או להורות הוראה לאדם ששואל אסור ולאפרושי מאיסורא מותר לומר בדרך קצרה אם אי אפשר להפריש ע"י רמיזה, ואפי' בין גברא לגברא ואפילו אם השלים הוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום ואפי' אם כבר שמע קריאת התורה בעשרה, ויש מקילין בלמוד בין גברא לגברא וי"א דעם אחרים אין להקל שמא ימשך [ובכינו לבין עצמו המיקל ללמוד אז אין למחות בידו] אך להורות אז הוראה לפי שעה אין להחמיר.

באיזה אופנים מותר ללמוד באמצע קריה"ת? יש מתירים ללמוד בלחש בדאיכא י' דצייתי לס"ת מבלעדו ואפי"ה אינו מותר בקול רם וי"א שאם יש י' דצייתי לס"ת מותר לספר בד"ת ויש מתירים למי שקודם שנפתח ס"ת מחזיר פניו ומראה עצמו שאינו רוצה לשמוע ס"ת אלא לקרות ומתחיל לקרות, ולקרות שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה שרי רק בלחש, וכ"ז אינו בפרשת זכור ופרה שצריך לכוין ולשומעם מפי הקורא והנכון שבכל הפרשיות ראוי למדקדק בדבריו לכוין דעתו ולשומעם מפי הקורא ואפילו להעביר הסדרא שמו"ת בשעת הקריאה אינו מן המוכרח וי"א דמעיקר הדין הוא שאסור לעסוק בשום דבר אפילו בשמו"ת בשעת הקריאה ואפי' איכא עשרה דצייתי זולתו אלא צריך לשתוק ולשמוע הקריאה מפי הש"ץ ומ"מ לקרות שמו"ת או עם פירש"י בין גברא לגברא מותר, ונכון לקרות בלחש מלה במלה עם הש"ץ.

האם צריך לעמוד בשעת קריה"ת? א"צ לעמוד מעומד בעת שקורין בתורה אפילו העומדים על הבימה וא"צ לעמוד מפני ס"ת אלא כשאדם נושאה אבל כשמנחת במקומה א"צ ודוקא הקורא והעולה לתורה צריכין לעמוד, וכן אפילו כשאחד תופסה בידו כגון בעת שקורין ההפטרס כיון שהוא יושב במקומו א"צ לעמוד לפניה אפילו הם בתוך ד"א שלה על

בשמחת תורה אחר שכ"א כבר עלה לתורה מי יעלה בעליית כל הנערים?

הגע
בענינך...

כל הזכויות שמורות
 ונאחד למחיקת גיל רשות
 © מחברת התכנית

Sponsored By:
DollarPhone

זכות הלימוד

דיני גלילת ספר תורה - סימן קמ"ז - ח"א

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
לאחז (היריעות) הספר תורה	כשיש צורך תיקון הספר תורה כלתפור ולדבק טוב שיטול ידיו קודם שאחזו - ובמקום שאין צורך כלהשוות היריעות יאחז במטפחת (מ"ב א' ב')	דהיבא דלא אפשר בלי ליגע מותר (מ"ב א')	אפילו לגללו או להגביהו לא יגע אפילו נגיעה בעלמא בידו בלי מטפחת ואפילו בנטילת ידים יש להחמיר (ש"ע א' מ"ב א')	דאמרינן בגמרא דעבור זה נקבר ערום ממצוה זו שאין לו שכר שקרא בו (מ"ב א')
לאחז העמודי הספר תורה בלי מטפחת או בלי הפסקת טלית	מותר לאחזו בלי הטפחת וכן פשוט המנהג (מ"ב ב' ש"ע צ"ד')	שאינו דינו כהיריעות	יש מחמירין וכורכין עמודי הס"ת בקצוות הטלית בשעת הגבהה - ובמקום שלא נהגו הכל לעשות כן ורצה להחמיר יעשה בדת שלא ירגישו בזה בני אדם (מ"ב ב')	משום חומרא - משום יהרא (מ"ב ב')
לאחז שאר כתבי קודש בידו בלי מטפחת	נהגו להקל בסתם ידים או אם נטל ידיו אף שכתובים אשורית ועל הקלף כדין כגון מגילה ובספרים שלנו לכר"ע מותר (מ"ב ד')	שאינו חמור כס"ת	יש מחמירין כשכתובים אשורית על הקלף ובריו בספר תורה ויש להחמיר אפילו ספרים שלנו אם נגע ידיו במקום הטינופת (רמ"א א' מ"ב ג' ד')	חומרא
לאחז ספרים שלנו בלי מטפחת	בסתם ידים מותר לכר"ע (מ"ב ג')	שאינו בכלל כתבי קודש	יש להחמיר כשידע שנגע במקום הטינופת (מ"ב ג')	
לגלול הספר תורה (ומה שאנו קורין היום הגבהה) להמנהג. להגדול גולל	למחבר יעשה הגדול מאותם שקראו בתורה (ש"ע א')	כיון דנטול שכר כנגד כולן כדאי שהגדול יהיה מכובד במצוה זו לפי שהוא יקבל השכר (מ"ב ה')	להמ"ב אין מחפשין אחר מי שקרא בתורה רק הגדול שבבכ"ג גולל (מ"ב ו')	כיון דנטול שכר כנגד כולן כדאי שהגדול יהיה מכובד במצוה זו לפי שהוא יקבל השכר (מ"ב ה')
לגלול הס"ת (מה שאנו קורין היום הגבהה) לפי המנהג	רגילים לקנותו בדמים יקרים וכשהגבאים מכבדים ראוי לכבד לגולל - ונהגו לכבד אף לאנשים בינונים ונהגו אף לקטנים שיש בהם דעת להבחין ענין דבר שבקדושה (ש"ע א' מ"ב ז' ח')	משום חיוב מצוה - שהגדול יטול השכר - משום דרכי שלום - כדי לחנכם במצות (מ"ב ה' ח')	אין הסגן רשאי לכבד מי שידיו רותחין הרבה או לזקן ותש כח וגם האיש הזה צריך למנוע עצמו (מ"ב ז')	שלא יחזיק הס"ת זמן מה כלפי העם שיוכלו להסתכל היטב (מ"ב ז')
כשיש שני יארצייט ביום אחד ואחד עלה לתורה	יש לכבד השני בהגבהה (מ"ב ז')			
להשים הצר של משי בהמעיל לצד פנים	במעיל התחתון שהוא המפה צריך להפוך הצד המשני לצד הס"ת ולגלול - ובעל נפש עושה המפה מב' צדדים משי (ש"ע א' מ"ב ט' י')	לעשות דומיא דארון שהיה בפנים מצפה זהב - דאף שהפשתן באמצע הר"ל המיא לארון דעץ באמצע (מ"ב ט' י')	המעיל העליון לכר"ע אין להפכו ולרמ"א לא נהגו להפכו כלל (רמ"א א' מ"ב י')	
לעשות מכלאים המפות ומטפחות מהס"ת ופריטות על השלחן והפריכות וכו'	הפריכות וכן מה שמניחין בארון ואינו יצא עם הס"ת מותר (מ"ב י')		המפות והמטפחות וכן הפריטות על השלחן אסור (מ"ב י')	
לגלול במפה או במעיל שעליה הקריעה	אם אין לו מפה או מעיל אחרת שאינו קריעה (רמ"א א')	לכסות הס"ת	לא יגלול המפה או מעיל שעליה הקריעה אפילו הם חדשים (רמ"א א' מ"ב י"א)	דלאו כבוד ותפארת לספר תורה (מ"ב י"א)
לעשות המפות לס"ת מדברים ישנים שנעשו בהם ד"א לצורך הדיוט	י"א ובחדשים שלא נשתמש בהם עדיין מותר והנהג להקל אין למחות כידו וי"א דבכלל הנ"ל אם לא נשתמש להדיוט בקבע (מ"ב י"ד ש"ע כ"ג)	דין חסרון כבוד אם לא נשתמש עדיין לצורך הדיוט	אם נשתמש להדיוט אסור וי"א אפילו בגד שנשתמש בו מעט להדיוט וי"א אפילו חדשים לגמרי אסור (רמ"א א' מ"ב י"ד ש"ע כ"ג)	שאינו דרך כבוד (מ"ב י"ב)
עשה המפות לס"ת מדברים ישנים שנעשו בהם ד"א לצורך הדיוט	י"א דמותר (מ"ב י"ב)	בדיעבד אין לאסור (מ"ב י"ב)	אם גם נשתמש בהן לקדושה אסור לעשות מהם תשמיש דתשמיש (מ"ב י"ב)	דאסור להוריד מקדושתו (מ"ב י"ב)
לעשות מדברים ישנים שנעשו בהם לצורך הדיוט לתשמיש קדושה או מצוה	מותר לתשמישי מצוה כביס לטלית או אפילו למצוה כטלית (מ"ב י"ג)	דין חמיר כ"כ שאין בו קדושה כתשמישי קדושה	אסור לתשמיש קדושה - או לעשותו מתשמיש מגונה כמכנסים (מ"ב י"ג)	שאינו נעשין מדברים שנשתמש בהן מתחילה לצורך הדיוט - דאיכא בזיון (מ"ב י"ג)
לעשות מדברים ישנים שנעשו בהם לצורך הדיוט לשתמיש דתשמיש קדושה	י"א דמותר - ובצירוף עוד סניף בוודאי אין להחמיר (מ"ב י"ג)	- ד"א דמותר בלי עוד סניף (מ"ב י"ג)	המ"א מפקפק אם מותר (מ"ב י"ג)	
לעשות מדברים ישנים שנעשו בהם לצורך הדיוט לקדושה אם שינה צורתו ועשה בהם ד"א	י"א דמותר וכן נהגו העולם להקל (מ"ב י"ג)	כיון ששינה צורתן ממה שנשתמש להדיוט	יש מחמירין (מ"ב י"ג)	דאותו דבר השתמש להדיוט

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הגנו בה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, תנהלת המפעל

כ"א בשבת או ביו"ט שחל בשבת אבל ביו"ט ומכ"ש בחול כשמסלקין הס"ת אין אומרים מזמור לדוד רק לדוד מזמור לה'.

על מה והאיך כופין בני העיר זא"ז? כופין בני העיר זה את זה לבנות בית הכנסת ואפילו המיעוט יכולין לכוף את המרובים. ואם אין בכחם לבנות מחויבין עכ"פ לשכור מקום מיוחד לתפלה. בבנין ביהכ"נ גובין לפי ממון לחודא ובשכירות ביהכ"נ גובין חציו לפי ממון וחציו לפי נפשות. המעכב לבנות ביהכ"נ אפילו יש ביהכ"נ אחרת בעיר מונע הוא רבים מלעשות מצוה ואם הביהכ"נ מכילה אותם אז אדרבה אסורים להפדר. וכ"ז בזמן שכולם לב אחד הוא אבל אם חלק לבם יותר טוב הוא שיתפללו כל כת בפני עצמה. וכופין לקנות להם תורה נביאים וכתובים ועכשיו מחויבים גם לקנות ספרי תלמוד ופירושיהם ללמד בהם לקטנים ולגדולים ובמקומות שהספרים מצויים אין כופין לקנות ספרים רק ס"ת דהרי יכולים לשאול אצל אנשי העיר.

דיני שכני הביהכ"נ הבונה כנגד חלון בית הכנסת אין מספיק לו בהרחקת ד"א לפי שהוא צריך אור גדול ועכ"פ בשמונה אמות ודאי סגי. ועזרה ועזרת נשים סגי בד"א. חצר ביהכ"נ שאין בו תשמיש צנוע לרבים אין יכולין למחות ליחיד שפותח שם חלונותיו אבל אם הקהל פותחין חלונות ביהכ"נ להצירו יכול הוא למחות בידם ודוקא שהיחיד פותח חלונותיו במקום שהוא מהלך לרבים וא"א להם לבנות במקום הזה בשום פעם דאל"ה יכולין למחות דשמו ירצו הקהל לבנות במקום הזה והוא יטעון שיש לו חזקה בחלונותיו וימחה מלבנות. חלון שהולך כנגד ר"ה ובני אדם עוברים דרך שם לביהכ"נ לא ישפכו מי רגלים מן החלון ובלא"ה יש ליהרר שלא לשפוך שופכין במקום מהלך בני אדם שלא יחליקו בהם. שכני ביהכ"נ שיש להם בית הכסא שמגיע ממנו ריח רע לביהכ"נ צריכין להרחיקו ואפילו אם קדם הבית הכסא לבנין ביהכ"נ אלא שצריכין לתת לו דמיה.

באיזה צד עושין פתח ביהכ"נ? אין פותחין פתח ביהכ"נ אלא כנגד הצד שמתפללין בו באותה העיר שאם מתפללין למערב יפתחוהו למזרח כדי שישתחוו מן הפתח נגד הארון שהוא כרוח שמתפללין נגדו ולפיכך במדינות אלו שאנו מתפללים ומשתחויים נגד מזרח צריך לעשות פתח הביהכ"נ במערב כדי שישתחוה מן הפתח נגד ארון הקודש. אם היה הפתח בצד אחר וחרב הביהכ"נ ורצו קצת מנהיגים לעשות הפתח כדינו אין האחרים יכולים למחות אפילו הם הרוב ואע"פ שמשנים סדר הישיבה.

סדר הבימה ומקומות ישיבה. עושין בימה באמצע ב"ה שיעמוד עליה הקורא בתורה וישמעו כולם ואין עושין יותר משש מדרגות לבימה. יזהרו שלא יעשו שום מקום לישוב עליו בין הבימה ובין ההיכל באופן שייהיה פני היושב נגד הבימה ואחוריו להיכל אם לא שיעשו המקום מן הצדדין. ועכשיו שעושין מקומות אצל הבימה ופני היושב להיכל ואחוריו לבימה אף שאחוריו לס"ת מ"מ רשות אחרת היא הבימה.

סדר הגבה גלילה. עכשיו שנהיגים שהאחד מגביה ואחד גולל הכתב יהיה נגד המגביה ואם ירצה יוכל להתחיל לגללה מצד פנים. הגבהה היא יותר מצוה מגלילה וע"כ מי שנותנין לו ס"ת להגביה ולגלול וא"א לו לעשות שתייהן יגביה ויתן לאחר לגלול אבל אם כיבדו אותו להושטת המעיל ולגלול הגלילה עדיפא.

האם צריך להמתין על הגולל? אין המפטיר מתחיל אפילו לומר ברכת הפטרה עד שיגמרו לגלול הס"ת כדי שלא יהא הגולל טרוד ויוכל לשמוע הפטרה והמנהג להמתין עד עצם גמר גלילת הספר לבד אף שלא כרכו עדיין המפה עליה, אבל כב' וה' שאומרים יה"ר אחר הקריאה א"צ להמתין על הגולל.

היאך מוציאין ב' ספרי תורה? ביום שיש בו ב' ס"ת לא יפתחו הב' ולא יסירו המפה עד שיגללו הראשון. ואין מסלקין הראשונה עד שכבר הניחו השניה על השלחן ומניחין השניה על השלחן קודם הקדיש כדי שיאמרו הקדיש על שתייהן ואח"כ מגביהין הראשונה וגוללין אותה ואחר גלילתה במפה פותחין השניה. וביום שיש ג' ס"ת כגון ר"ה טבת שחל בשבת וכה"ג אזי אחר שגמרו בראשונה מניחין השניה ואין אומרים קדיש רק מגביה הראשונה וגוללין כו' וכנ"ל ואחר גמר קריאת השניה מניחין השלישית אצלה שהיא לצורך מפטיר וא"צ להניח הראשונה רק אומר חצי קדיש על שני ס"ת אלו ומגביה השניה ופושטין השלישית וקורין לעולה למפטיר. ומוציאין ב' הספרים כאחת ותופסין בשניה עד אחר שקראו בראשונה ולא טוב הדבר שנהגין באיזה מקומות למסרו לנער קטן אלא עכ"פ יש למסרה לבן דעת. גם יזהר האוחז הספר להתרחק קצת מן הצד כדי שלא יחזיק הספר אחורי הקוראים בתורה.

אימתי מפשיטין את התיבה? אין ש"צ רשאי להפשיט התיבה בצבור כל זמן שהם בבהכ"נ ופורשין בגדים נאים סביב התיבה לכבוד הס"ת וכשיוציאין משם ונוטלין ס"ת ליתנו בבית שמשתמר בו לא יפשיט הש"ץ התיבה בפני הצבור שטורח צבור הוא להתעכב שם עם הס"ת עד שיפשיט את התיבה אלא מוליך הס"ת והם יוצאים אחריו וחוזר לבית הכנסת ומפשיט התיבה.

מי צריך ללוות הספר תורה? אין הצבור רשאים לצאת מבהכ"נ עד שיצניעו ס"ת. מיהו אם אינם יוצאים רק יחיד לית לן בה ואפילו שנים או שלשה ודוקא בביהכ"נ גופא אבל כשמוציאין אותה לבית אחר בכל גווני אפילו יחיד לא יצא קודם הס"ת אלא ימתין עד שיוציאוהו. ובמקומות שמצניעין אותו בהיכל מצוה לכל מי שעוברת לפניו ללוותה עד לפני הארון שמכניסין אותה שם וכן כשמוציאין מהיכל מצוה לכל מי שעוברת לפניו ללוותה עד הבימה. וכן המגביה והגולל ילכו אחר הס"ת עד לפני הארון ועומדים שם עד שיחזירו הספר תורה למקומה.

מה אומרים בעת החזרת הס"ת? בדרך הלכו מן התיבה אומר הש"ץ והצבור מזמור לדוד הבו לה' וגו' ונוהגין שלא לומר מזמור לדוד

ביהכ"נ שרוצין להרחיבו האם יכול השכן לטעון שמאפילין חלונותיו?
הנה בענינך...
Sponsored By: DollarPhone
זכות תלמוד

הבנתא דיומא
כל הזכויות שמורות
ואחד למתקם גיל ויחז
© מחברת התנ"ך

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן קמז סעיף ב
עד סימן קנא סעיף א

”טבת”

#1

■ מוזכר שינה אחת ■

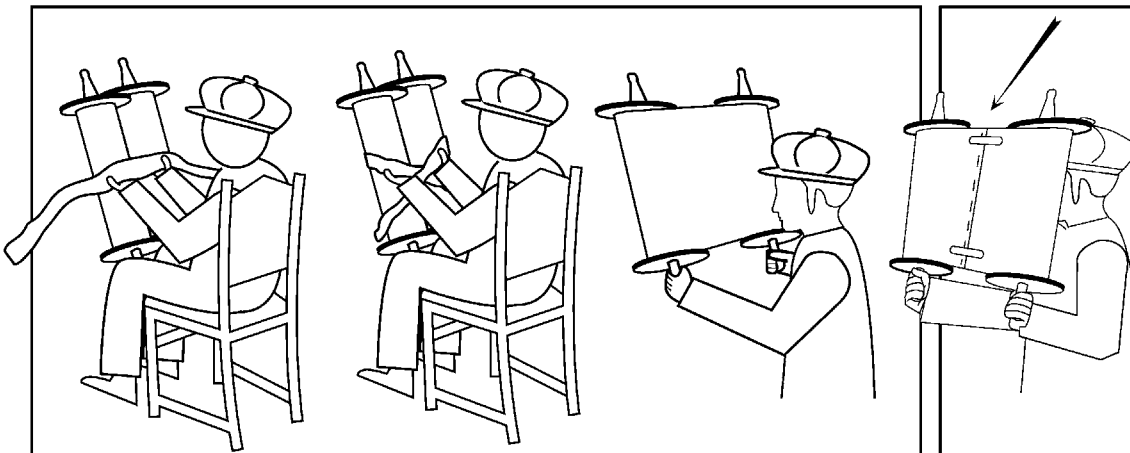
1 800 466-7593

www.ilichusaDyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מתנתלת המפעל

...דוהו דוקא לפי מה שמטיק הרמ"א דמיירי כשבעל ההגבהה עושה ג"כ הגלילה וע"כ חיישינן שאם יתחיל הגלילה מצד פנים יש לחוש ח"ו שתפול הס"ת לצד חוץ [משא"כ כשמתחיל מבחוץ דא"א שתפול לחוץ דהא מחזיקו במפה שמתחיל לגלול טביבון]

שו"ע סעיף ד'
הגולל ס"ת גולל מבחוץ וכשהוא מהדקר מהדקו מבפנים. פירוש כשהספר עומד לפניו, יהיה הכתב נגד פניו ויתחיל לגלול מבחוץ. ואחר שגמר הגלילה יהדק סוף המטפחת בפנים
מ"ב ס"ק י"
פ"י תחלת הנחת המטפחת על הס"ת לגללה יהיה מבחוץ

מ"ב ס"ק ט"ז
היינו דלא נטעה לפרש מה שאמרו גוללו מבחוץ דכשהוא אוחז בעמודי הס"ת להראות הכתב לעם יצמצם לאחזה באופן שיהיה אחוריה נגדו וממילא בעת שירצה לעשות גלילה ג"כ תהיה הגלילה רק מאחוריה הספר

סימן קמ"ז -
שו"ע סעיף ג'
הגולל ס"ת יעמידנו כנגד התפר כדי שאם יקרע יקרע התפר

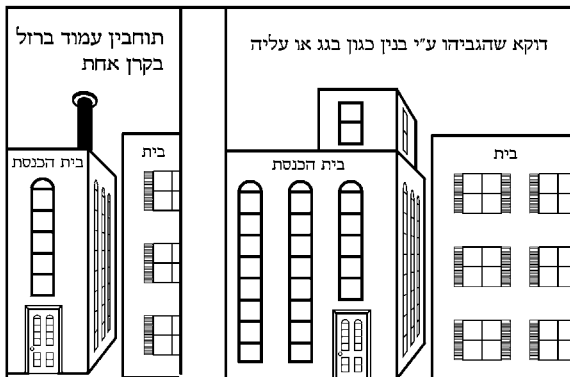
מ"ב ס"ק י"ח
ונראה דכ"ז מיירי וכו'. אשמועינן דלא נימא דזה שכתבו שהכתב יהיה נגד פניו והיינו נגד פני הגולל כונתם היכא דאחד מגביה ואחד גולל שצריך להיות הכתב נגד פני הגולל דוקא מחמת שהוא עסוק בה אז ואחורי הכתב לצד האוחז הס"ת

מ"ב ס"ק י"ז
שכשיבא לקרות בו ימצא ההדוק בפנים ולא יצטרך להפך הס"ת

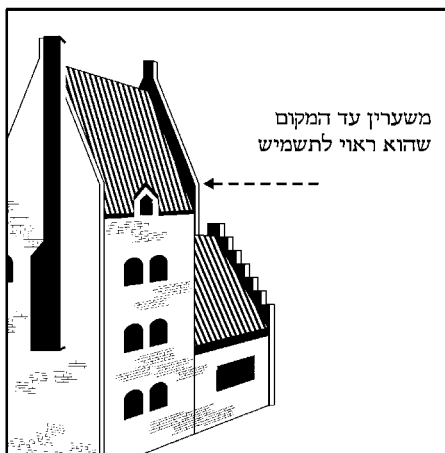

ולא יגלול הס"ת
שו"ע סעיף ה'
מוטב תגלל המטפחת סביב הס"ת ולא יגלול הס"ת כשכורכו במטפחת

תוחבין עמוד ברזל בקרן אחת
דוקא שהגביהו ע"י בנין כגון בגג או עליה
שו"ע סעיף ג'
מי שהגביה ביתו יותר מבהכ"נ, י"א שכופין אותו להשפילו. (ואם עשה בנין גבוה יותר בקרן אחד מבהכ"נ, סגי בכך)

מ"ב ס"ק ח'
שהגביה רק זוית אחד מכותלי ביהכ"נ ודוקא שהגביהו ע"י בנין כגון בגג או עליה אבל לא כמו שעושיין קצת שתוחבין עמוד ברזל בקרן אחת ולא הועילו כלום בתקנתן

משערין עד המקום שהוא ראוי לתשמיש
שו"ע סעיף ב'
וגג שהוא משופע ואינו ראוי לתשמיש, משערין עד המקום שהוא ראוי לתשמיש, והיינו שאם יש עליה תחת הגג לא תהא גבוה יותר מבהכ"נ

בירניות
מגדל
סימן ק"ג **שו"ע סעיף ב'**
לאפוקי בירניות (פירוש בנינים העשויים לנוי תרגום שכיות החמדה בירניות שפירן) ומגדלים שאין משתמשים בהם

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן קמז סעיף ב
עד סימן קנא סעיף א

י"טבת

#2

■ מחזור שינה אחת ■

1 800 466-7593

www.ilichusaDyoma.org

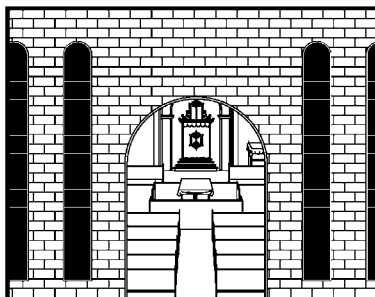
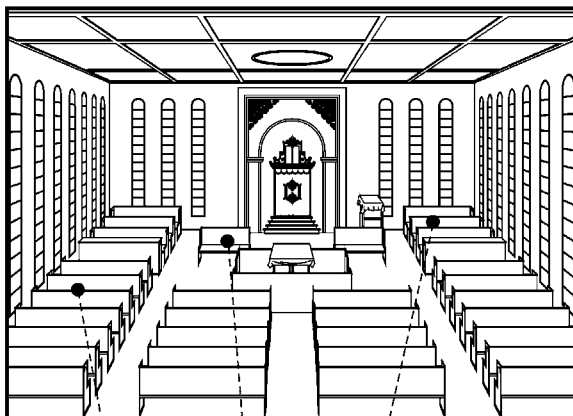
כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהגות המפגל

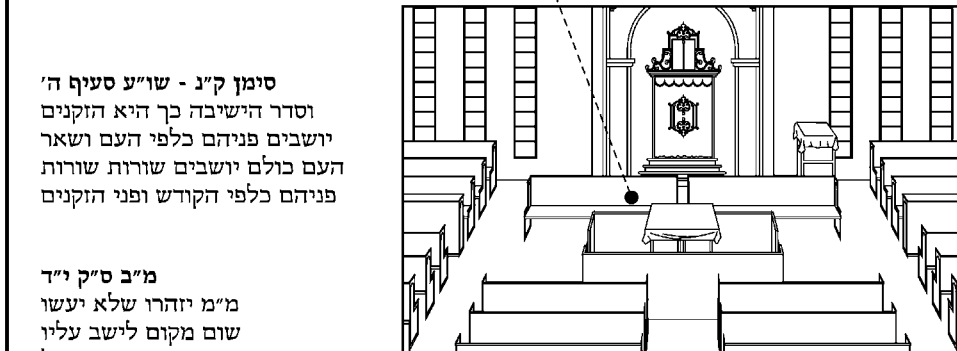

דיני מכירת ביהכנ"ס שו"ע סי' קנ"ג סעיף ז'						
איזה בית מדרש מי יכול למכרו	ביהמ"ד של כפרים אפי' בנו משל אחרים	עיר שעוברים ושבים מצוין שם	כרכים שלא בנאו לשם אחרים ולא סייעו כלל	ביהמ"ד של כרכים אפי' בנו משלהם	מקום שסוחרים מתקבצין או שמתקבצין להכנס	ביהמ"ד של בעלי אומניות או רחוב בכרכים
בני העיר	יכולין למכרו וכשיש טובים בעיר נשאר המעות בקדושתן, אין טובים בעיר הוי כו' טובי העיר במעמד אנשי העיר					
	ז' טובי העיר	יכולין למכרו ונשאר המעות בקדושתן				
		רשאים להוציא המעות לכל מה שירצו				
	זט"ה במעמד אנשי העיר	אם נתנו לו רשות לכל מה שירצה הוי כוט"ה במא"ה ואם נתנו לו סתם רשות נשאר המעות בקדושתן ואם לא נתנו לו רשות אין מכירתו מכירה				
יחיד או פחות מז' טובי העיר	אם נתנו לו רשות לכל מה שיעשה מותר למכרו ולהוציא המעות לחולין, ודוקא כשבנאוהו משלהם דאם נרבו גם אחרים אסור למכור בלא דעתם					
אם לא סייעו אנשי העיר הוי ככפרים ואם סייעו אפי' מעט אסור למכור בלא דעתן, ובדעתן מותר למכור	אין יכולין למכרו אפי' להעלות הדמים בקדושה חוץ אם ישאר ביהכ"נ לאחר מכירה					

סימן ק"ג - שו"ע סעיף ה'
אין פותחין פתח בית הכנסת אלא כנגד הצד שמתפללין בו באותה העיר

פני היושב נגד הבימה זקנים מן הצדדין שאר העם

סימן ק"ג - שו"ע סעיף ה'
וסדר הישיבה כך היא הזקנים יושבים פניהם כלפי העם ושאר העם כולם יושבים שורות שורות פניהם כלפי הקודש ופני הזקנים

מ"ב ס"ק י"ד
מ"מ יזהרו שלא יעשו שום מקום לישיב עליו בין הבימה ובין ההיכל באופן שיהיה פני היושב נגד הבימה ואחוריו להיכל דגנאי הוא ואיסורא נמי איכא דהעומד על הבימה לברך ומשתחוה נראה כשמשתחוה לו אם לא שיעשו המקום מן הצדדין

מ"ב ס"ק י"ד
וכתב הפמ"ג דעכשיו שעושין מקומות אצל הבימה שקורין אלמ"מ"א ופני היושב להיכל ואחוריו לבימה אף שאחוריו לס"ת מ"מ רשות אחרת היא הבימה

סדר מעלות קדושת חפצי הקדש שו"ע סי' קנ"ד סי' ג' ו'	
קדושה	ס"ת
קדושה	תנ"ך
קדושה	שאר ספרי קודש
קדושה	מזוזות
קדושה	תפילין
תשמיש קדושה	תיק הספרים
תשמיש קדושה	רצועות התפילין
תשמיש קדושה	תיק התפילין
תשמיש קדושה	ארון הקודש
תשמיש קדושה	בימה
תשמיש קדושה	פרוכת בזמן התלמוד
תשמיש קדושה	תיק המזוזה
תשמיש קדושה	מטפחת הבימה
תשמיש קדושה	ארון של עץ בתוך החומה
תשמיש קדושה	בגד ששוחין בתוך החומה
תשמיש קדושה	קרשים של הספר
תשמיש קדושה	מכסה הקרשים
תשמיש קדושה	פרוכת בזמנינו
תשמיש קדושה	ארגו הספרים
תשמיש קדושה	כיס הטלית ותפילין
תשמיש קדושה	מכסה על המכסה
חדר בעלמא	ארון הבנוי בחומה

דיני גלילת ספר תורה - סימן קמ"ז - ח"ב

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
שאין דרך כבוד (מ"ב י"ב)	בגדים אחרים אין לעשות בלי שישנה צורתן לעשות מהן ד"א (רמ"א א')	הקט"ל קצת תשמיש גבוה שנעשה להתפלל בהם בביהכ"נ (מ"ב י"ג)	מפות של קיט"ל שלובשים ביו"ב אפשר דשרי אפילו בלא שנוי (מ"ב י"ג)	לעשות ממלבושו העליון למפה לס"ת
דאפילו שקנה גלילה לא קנה לקח המעילים (ש"ע ב')	אין הגולל יכול למחות בו אע"פ שקנה הגלילה (ש"ע ב')	דאינו בכלל קניית הגלילה (ש"ע ב')	יכול מי שירצה לקנותו (ש"ע ב')	המנושט המעילין לגלול הס"ת
דאינו שייך לחזונים (רמ"א ב')	אין השליח צבור יכול למחות לעשות הוצאה והכנסה (רמ"א ב')	משום רב עם הדרת מלך - דשייך להחזן (מ"ב ח')	נוהגים למכור ההוצאה והכנסה - והחזן מוליכו לבימה (מ"ב ח' ט"ו)	ההוצאה והכנסה - ולהוליך הס"ת לבימה
		כדי שאם יקרע יקרע במקום התפר (ש"ע ג')	יעמידנו כנגד התפר (ש"ע ג')	עמידת הקלף כשגולל הס"ת
דעקרו של הגלילה הוא שאוחז הספר תורה בידו (מ"ב י"ח)	בזמנו שאחד מגביה והשני גולל לא יהיה הצד של הכתב נגד הגולל רק נגד המגביה (רמ"א ד' מ"ב י"ח)	כיון שעוסק בספר תורה כבוד התורה הוא להיות הכתב נגד פניו (מ"ב ט"ז)	גולל מבחוץ שיהיה הכתב נגד פני הגולל. והוא בזמניהם שהמגביה הס"ת עושה בין בעת הגביה בין בעת הגלילה (ש"ע ד' מ"ב ט"ז)	עמידת הצד הקלף כשגולל הס"ת נגד הגולל
דליכא למיחש כ"ב שתפול דבעל הגלילה עומד לפני הס"ת (מ"ב י"ז)	לפי מנהגו דאחד מגביה והשני גולל אפשר דאין להקפיד מאיזה צד יתחיל וכן המנהג (מ"ב ז')	שלא יפול הס"ת דאם יתחיל הגלילה מצד פנים יש לחוש חס ושלום שתפול הס"ת לצד חוץ (מ"ב י"ז)	יתחיל מבחוץ (רמ"א ד')	להתחיל לגלול (תהילת הנחת המטפחת על הס"ת לגלילה)
לזכות לעצמו בהמצוה הגדולה (מ"ב י"ט)	יתן לאחר לגלול אם אי אפשר לקיים שניהם (מ"ב י"ט)	דהגבהה יותר מצוה מגלילה (מ"ב י"ט)	יעשה ההגבהה להס"ת (מ"ב י"ט)	מי שכבדו לן בס"ת להגביה ולגלול
לזכות עצמו בהמצוה (מ"ב י"ט)	יתן לאחר להושיט המעיל (מ"ב י"ט)	דהגלילה עדיפא דהוא עיקר המצוה (מ"ב י"ט)	יגלול הס"ת (מ"ב י"ט)	מי שכבדו בס"ת לגלול או להושיט המעיל
דאינו כבוד לתורה (מ"ב כ')	לא יאחזו המפה בידו ויגלול הס"ת (מ"ב כ')	כתוב לתורה (מ"ב כ')	מוטב תגלל המטפחת סביב הס"ת כשהס"ת כבר גלול (ש"ע ה')	לגלול המטפחת סביב הס"ת
שעייז נוח להקרע (מ"ב כ"א)	הגולל בתיק ואין מוציא מהתיק טועה (ש"ע ו' מ"ב כ"א)	שיראה האיך נגלל הס"ת (מ"ב כ"א)	יגלול הס"ת ואח"כ יניח בתוך התיק (מ"ב כ"א)	לגלול ואח"כ לשום בתוך התיק
כדי שלא יהא הגולל טריד ויוכל לשמוע ההפטרה (ש"ע ז')	אין הפטיר מתחיל עד שיגמרו לגלול הס"ת והמנהג לא להתחיל רק עד גמר גלילת הספר לבד אף שלא כרכו עדיין המפה עליה (ש"ע ז' מ"ב כ"ג)	דאמירת יהי רצון רק מנהג ויש בו ביטול מלאכה לעם (מ"ב כ"ב באה"ט ז')	יהיה רצון יכול להתחיל אפילו באמצע הגולל (מ"ב כ"ב)	להתחיל הפטרה או יהיה רצון בשני וחמישי שאחר קריאת התורה
שאין עושין מצות חבילות חבילות (מ"ב כ"ד)	לא יפתחו השניה ולא יסורו המפה שלה עד שיגלול הראשון במפה שלה (ש"ע ח' מ"ב כ"ח)	דאין בהוצאה לבד חשש מצות חבילות ופירוש אפשר שנוהגו להוציאם ביחד משום טירחא דצבורא (מ"ב כ"ח שע"צ ל')	מוציאין שני ס"ת כאחת ותופסין השניק עד אחר שקראו בראשונה (ויכול להוציא השני אחר גמר קריאת הראשון) (רמ"א ח' שע"צ ל')	ההוצאת הס"ת ביום שיש בו קריאה בשני ס"ת
שלא יסיחו דעתן מן המצות (רמ"א ח')	אין מסלקין הס"ת הראשונה מעל השלחן עד שכבר הניחו השניה על השלחן (רמ"א ח')	שיאמרו הקדיש על השני ס"ת (מ"ב כ"ז)	מניחין הס"ת השניה על השלחן קודם הקדיש (מ"ב כ"ז)	להגביה הס"ת הראשון והנחת הס"ת השני ואמירת הקדיש ביום שיש שני ס"ת
שאומרים אחר השניה ואין אומרים בי פעמים קדיש (מ"ב כ"ז)	לא יאמר הקדיש אחר גמר הקריאה בראשונה (מ"ב כ"ז)	שיאמרו קדיש על שניהם (מ"ב כ"ז)	מניחין הס"ת השניה אחר שגמרו בראשונה ואח"כ מגביה הראשונה ואחר גמר הקריאה בשניה והנחת הס"ת השלישי קודם שמגביה השני אומר הקדיש (מ"ב כ"ז)	ההגבת הס"ת והנחת השני ואמירת הקדיש ביום שיש שלשה ס"ת
	לא טוב הדבר שנוהגים באיזה מקומות למסור הס"ת לגנר קטן אם אינו עכ"פ בן דעת (מ"ב כ"ט)	שלא יחזיק הס"ת אחריו הקוראים בתורה (מ"ב כ"ט)	יהיה האוחז הס"ת להתרחק קצת מן הצד שלא נגד העליון בתורה ויזהר שהאוחז יהיה גדול או עכ"פ בן דעת (מ"ב כ"ט)	האחיזת הס"ת בשעה שקורין בס"ת אחרה

הטבלאות אלו הם בפירושו לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין במגיש המשנה ברורה, לומד נכבד! - הגנו בה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

באיזה אופן מהני תנאי להשתמש בביהכ"נ? אם בשעת בנין ביהכ"נ התנו עליו להשתמש בו מותר להשתמש בו בחרבנו אבל ביישובו לא מהני תנאי ודוקא לאכילה ושתייה או ליכנס בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים דיש בזה משום קלות ראש אבל לשאר תשמישים מהני תנאי, אבל לאחר שנבנה לא מהני תנאי כלל. ודוקא שהתנו בפירוש אבל מסתמא לא אמרינן על תנאי הן עשויות ויש מקילין. ואפילו בחרבנו לתשמיש מגונה כגון חשבונות רבים לא מהני תנאי וחשבונות של יחיד בחרבנו י"א דמותר וי"א דאסור, כד"א בבתי כנסיות שבחוצה לארץ אבל בבתי כנסיות שבא"י לא מהני שום תנאי וי"א דגם בא"י מהני תנאי לשאר תשמישין שאין בהם קלות ראש.

האם מותר לדור למעלה מביהכ"נ? יש ליזהר מלהשתמש בעליה שעל גבי ב"ה תשמיש קבוע של גנאי כגון לשכב שם ובדרך מקרה מותר, ושאר תשמישים יש להקל חוץ ממקום שע"ג הארון הקודש יש ליזהר שלא להשתמש שם. וכל זה דוקא בב"ה קבוע שנבנה מתחלה לכך אבל בית שיחדו לאחר שנבנה לביהכ"נ מותר לשכב עליו ומ"מ שומר נפשו ירחק מהם ובפרט במקום שהוא נגד ההיכל, ואם בשעה שנבנה ביהכ"נ נבנה בית דירה למעלה ממנו שרי לדור שם ומ"מ להשתמש שם תשמיש שהוא מגונה מאד כטינוף וכיו"ב בכל גווני אסור וע"כ אין לעשות כלל ביהכ"נ אם יש בהדירה שלמעלה ממנו דבר מגונה כזה. ואם הוא רק לזמן לא חיישינן לזה.

אימתי מותר לסתור ביהכ"נ הישן? אין סותרים בית הכנסת וה"ה ביהמ"ד ובין של יחיד או של רבים כדי לבנות בית הכנסת אחר ואפילו אם דעתו לבנותו עתה בגודל פאר ויופי וה"ה לעשות ממנו ביהמ"ד נמי אסור ואפילו אם היו כבר המעות גבוהים לצורך כל הבנין ומונחים ביד הגבאי ואפילו האבנים והקורות וכל צרכי הבנין מוכנים ואפילו איכא להו דוכתא לצלויי באיזה מקום ואפי' לא רצו לסתור רק מחיצה א' להרחיבו, אלא בנינים אחר תחלה ואח"כ סותרים הישן ואף שלא התפללו עדיין בה מותר לסתור הישנה, אפילו היה הביהכ"נ של כרכים דאנשי העיר אין יכולין למכרו בשום גוונא הכא שרי. ואסור ליקח אבנים מביהכ"נ הישנה כדי לבנות חדשה. והיכא דאיכא עוד ביהכ"נ קבוע בעיר שיכולים להתפלל שם כולם יש מתירין ויש אוסרין. וה"ה כשהביהכ"נ מושכרת להם רק לזמן ודעתם לשכור אח"כ במקום אחר אסור לסלק את עצמם ממקום הראשון עד שישכרו תחלה במקום אחר.

באיזה אופן מותר לסתור תיכף ומיד? והני מילי שהיה הראשון חזק אבל אם חרבו יסודותיו או נטו כותליו ליפול וה"ה כשגזר מלכות שלא יתפללו עוד באותו ביהכ"נ ומן הנמנע להשתדל סותרים אותו מיד ומתחילין לבנות במהרה ביום ובלילה. ואסור לסתור דבר מביהכ"נ אלא אם כן עושה על מנת לבנות. ודוקא לנתוך ולשבר כלי קודש או לעקור דבר מחובר כמו אבן ממזבח לאפוקי לפנות הכלי קודש והספסלין וכדומה מביהכ"נ אף שאין זה כבוד לביהכ"נ אין בכלל זה, ומותר לדבק דף בכותל ביהמ"ד ולעשות גומא בכותל שיוכל להחזיק שם על ידי עץ אותו דף.

האם מותר לאכול ולישן ולשוח בביהכ"נ? בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהם קלות ראש ושיחה בטילה אפילו שיחת חולין שהיא לצורך פרנסה ואין אוכלים ושותים בהם ואין עושין בהן שום מלאכה ות"ח ותלמידיהם מותרים לאכול ולשתות ולישן בהם מדוחק ובביה"מ אפי' שלא מדוחק שרי ואנשים הלומדים שם בקביעות לעולם שעת הדחק הוא אבל אם אין לומדים בביהכ"נ ובביהמ"ד אסור, אבל לעשות קפנדריא או ליכנס בהם בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים וכ"ש שחוק והיתול ושיחה בטלה אסורים. וה"ה אם הוצרכו אנשי העיר לפי שעה להאכיל בהם אורחים עניים או להשכיבן שם דמותר ודוקא בבתי כנסיות שבחוצה לארץ ויש אוסרין גם בזה ובמקום הדחק אין להחמיר.

לשאר צרכים האם מותר ליכנס לביהכ"נ? אין נכנסים בהם בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ולא מהני שיקרא או ישנה מעט בכניסתו אם לא שעסק מקודם באיזה דבר הלכה בחוץ והתחילו גשמים לירד אז מותר לו ליכנס לביה"מ, ואין מספידים בהם אח"כ יהיה ההספד לאחד מגדולי העיר שכל בני העיר מתקבצים ובאים להספידו שמת קרובו של הגדול ומחמת זה באים רבים להספד וכ"ש כשההספד הוא על ת"ח, ואם צריך ליכנס בהם לצרכו כגון לקרוא לאדם יכנס ויקרא מעט או יאמר דבר שמועה ואח"כ יקראנו אבל לא יקדים הקריאה מקודם.

בית מדרש של יחיד מה דינו? יחיד הקובע מדרש בכיתו לצרכו אין לו קדושה אבל אם הקדיש בית לצורך רבים ללמוד בו אפילו אם אין מתפללין שם כלל יש עליו קדושת ביהמ"ד. אין ישנים בביהכ"נ אפי' שינת עראי אבל בבית המדרש מותר שינת עראי ולת"ח הלומד שם בקביעות מותר אפילו שינת קבע.

איזה סעודות מותר לעשות בביהכ"נ? לצורך ביהכ"נ מותר לאכול ולישן בתוכו ולא יכניס מטתו לשם ויש מתירין, ואפילו לצורך מצוה אחרת כגון כשנקבצים לעבר השנה בביהכ"נ מותר לאכול שם ורק סעודת עיבור שנה שאין בה קלות ראש שהיתה עשויה בפת וקטניות בלבד לאפוקי סעודת מצוה שיש בה שכרות אסור אף בבית המדרש והנהוגין להקל לעשות סעודת סיום הש"ס בביהמ"ד מפני שאין להם מקום אחר מרווח לזה אין למחות בידם דיש להם על מי לסמוך.

ביהכ"נ לאחר חרבנו מה דינו? אפי' לאחר שחרבו עדיין הן בקדושתן וכשם שנוהגים בהם כבוד בישובן כך נוהגים בחרבנם חוץ מכבוד ורבוץ, ואם עלו בהם עשבים תולשים אותם ומניחים אותם במקומן. ואם סתרו ביהכ"נ ממקום זה ובנאוהו במקום אחר ואין בדעתם לבנות עוד במקום הראשון אין שייך דין זה אלא יעשו גדר סביבו שלא יבואו לזלזל שם ואם הוא במקום שיוכלו למכור ימכרהו. ואין חילוק בזה בין בתי כנסיות שבא"י ובין שבחו"ל.

מה הדיתר לערוך מסיבות וחגיגות בבתי מדרשים?

הגב
בענינוך...

ללימוד שלחן ערוך ארוך
עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיק גיל רשות
© המחלקה המסגל

זכות הלימוד

Sponsored By:
DollarPhone